ԺԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4769 18/31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1901 ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 18 ՐԷՃԷՊ 1319 ԺԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4769

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولق) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նոտատունեան խան

[illegible]
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 փարա

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղր.
» » վեցամսեայ 70
» » եռամսեայ 40
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրանք
» » վեցամսեայ 24
[illegible] 115
դրուշի փոխ 100 դրուշի [illegible]
[illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

ՔՂԻԻ ՑՈՒՐՋԸ

(ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՆԱՄԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ)

Արժանաւորդի համարողութեանս պատճառով. շատ ուշ կարդացի Պ. Շ. Մ. Նշանեանի թղթակցութիւնը, Արեւելքի 4713 թիւով, Բրօքթընէն ղրկուած, որ մէկէ աւելի ուշագրաւ կէտեր կը պարունակէր Քղեցիներուն համար, այդ գրուածը. Հեռանկար ու փորձառու Քղեցիի մը կողմէն ուղղուած ըլլալուն համար. այսպէս պէտք խորհին ինծի հետ բոլոր անոնք ալ որ մօտաւոր անցեալի մը մէջ գնահատած են Պ. Նշանեանի արդիւնաւոր գործունէութիւնը, որով Քղիի վանքերէն մէկը աւերակ դառնալու վրայ էր, եր հասոյթով չնորհքով դպրոց մը պահելու չափ, եթէ սակայն այս օգտակար գաղափարը իրականութեան գանէր։

Քանի մը անգամ մասնաւորապէս ըրած եւ մանրամասնած եմ Քղիի վանքերուն ներկայ արդարանալի վիճակը որով, այս անգամ ալ խնդրոյն վրայ ծանրանալ աւելորդ պիտի ըլլար ինծի համար։ Միայն, այս մասին թելադրութիւն մը, առաջարկ մը ունէի Քղիի ապագայ Առաջնորդին հասցէին, խորհելով թէ՝ ո՛վ որ ալ ըլլայ ան՝ Քղիի մէջ պաշտօնի ձեռնարկելուն առջի օրէն վանքերու խնդիրը պիտի գանէ իր աչքին առջեւ, խնդիր մը՝ որուն նպաստաւոր վերջ մը տալով՝ անտեսական դիւրութիւններ ձեռք պիտի բերուի, կրթական գործը կանոնաւորելու եւ վարժարան մը հաստատելու համար։ Եւ այս ամէնը ընելու համար, բնականաբար վանքերը խղճամիտ անձի մը հսկողութեան ենթարկելն է առաջին պայմանը։ Այդ գործին ամենայարմար մարդն է Աւէքի Գառագետեան Ս. Աստուածածնի վանքին նախկին առաջնորդը, որուն անցեալ եօթնամեայ արդիւնաւոր պաշտօնավարութիւնն այժմէն ամէն յոյս կ'երաշխաւորէ։ Եւ ի՛նչ՝ որ այդ գործը հիմնելով՝ մեկնած է «Առաջնորդարանի անտառներ եւ անսիրտ անձերուն պատճառաւ»— ինչպէս կը գրէ—լաւագոյն կարգադրութիւններով անշուշտ չպիտի մերժէ վերադառնալ իր պաշտօնին գլուխը, այս հեղ միւս երեք վանքերն ալ իր հոգատարութեան առարկայ ընելով։ Աս էր առաջարկս։

Անցնելով Պ. Նշանեանի թղթակցութեան միւս մասերուն, խղճի պարտք կը համարինք հերքել երկու կէտեր, որոնք մանաւանդ թելադրեցին զիս այս տողերն սկսելու։ Պ. Նշանեան կը յայտնէ թէ՝ 3 վանք միայն կայ Քղիի մէջ, մոռնալով խալտա Ս. Փրկիչը, որ կարեւոր կալուածներ ունի, թէպէտ զուրկ ըլլայ վանքերու յատուկ հիւրասենեակներէ, պակաս մը որ գրեթէ մեր վանքերու մեծ մասին մէջ կը զգացուի։ Քղիի 4 վանք ունենալը պաշտօնական արձանագրութիւններով ալ հաստատուած է արդէն։ Գալով առանց հասոյթին, Պ. Նշանեան 600 ոսկիէ աւելին "չի յուսար, թէեւ նկատի առնելով թէ վանքերուն հողերը տարիներէ ի վեր առոր անոր կողմէ խլուած ըլլալով՝ հողէ արդիւնք մը հասոյթ արտադրելու հող մնացած է։ «Վանքերու խնդիր» ըսուածը ի՛նչ պիտի ըլլար ուրեմն Քղիի Առաջնորդարանին համար, չէ՞ որ Առաջնորդին բուն ընելիքը պիտի ըլլար՝ միջոցներ ձեռք առնել այդ հողերը վերստին վանքին դարձնելու համար, որ առանց՝ միջին հաշուով՝ 1000 ոսկիի հասոյթ մը ապահովուած պիտի ըլլար։

Երկրորդ կէտը ենթադրուածէն շատ աւելի կարեւոր խնդրոյ մը կը վերաբերի։ Պ. Նշանեան հոս հիմնովին և չարաչար կերպով կը սխալի, դէմ գրելով ողբացեալ Մելքոն Ճանթէմիրեանին, որուն համար պարտաւոր թառ մը խօսք բերնէ հանել՝ սրբապղծութիւն կը համարէ Քղեցին, մինչեւ այսօր։

Ասոր համար է որ, իմ աչքիս հակադրական երեւոյթ մը կը կազմէ Պ. Նշանեանի յօդուածին այն մասը, որով ինքը կարգ մը յատկութիւններ կը վերագրէ այս բարեկեցստակ եւ անմոռաց մարդուն, եւ մինչեւ իսկ զայն «անխիղճ վաշխառուներու» կարգը դասելու չափ առաջ կը տանի իր սխալը, որ ժամանակագրական սխալ մը կը կազմէր թերեւս, եթէ չփութայինք հերքելու։

Այս «ողբացեալ գիւղացիի պատկերը», շատ մը մեծ մարդոց պէս, ինքն ալ իր ջանքով ձեռք բերած էր այն համբաւն ու հարստութիւնը, զոր այնքան արդիւնաւորապէս «վայելել ու վայելցնել» գիտնալուն մէջ կը կայանար իր բուն արժանիքը։ Իր միջավայրին համեստ Բալլի Սթէփանովիչն էր անիկա։ Կառավարական կարեւոր պաշտօններէն սկսելով մինչեւ գիւղային պզտիկ գործերուն մէջ միշտ պատուաւոր դեր մը ունեցած է ան, վայելելով ամենուն յարգն ու համակրանքը։ Եւ այդ ընդհանուր համակրանքին ու յարգանքին արժանացած էր անոր համար որ՝ հարստութիւնը ուսումնական անժխտելի հմտութեան մը միացնող միակ անձը կը մնար ան։

Պ. Նշանեան չա՛տ կը սխալի, եր գրուածքի այս մասին հետեւեալ եզրակացութիւնն ալ տալով.—«... Միայն սա գիտեմ որ չունի աշակերտ մը որ կարող ըլլայ գոնէ իր ստորագրութիւնը անսխալ գրել, նոյնպէս իր աղջիկները եւ մեծ տղան Պ. Մատթէոսը։ Միայն Պ. Մամիկոնը կայ, որ կարող դաստիարակ մըն է, այն ալ ուրիշ վարժարանի շրջանաւարտներէն է։»

Հոս՝ իր ըսածները քննադատութիւն ըլլալէ կը դադրին, եւ «բացարձակ ուրացում» կը դառնան պէտք ըսել, եթէ գրողին անձին վրայ վաղուց կազմած չըլլայի շատ լաւ համբաւ մը, ինչպէս վերն ալ յայտնեցի։— Մելքոն Ճանթէմիրեանի ուսումնական արժանիքը անժխտելի է. իր բոլոր աշակերտները կը վկայեն ատոր. անոնց մէջ կան աղքատ զաւակներ իսկ, որոնք այսօր բարեկեցիկ վիճակ մը ունին, անցեալին մէջ անկէ վայելած թէ՝ նիւթական եւ թէ՝ բարոյական ձեռնտուութենէն օգտուած ըլլալով։ Իսկ զաւակներուն գալով, զանոնք ճանչցողները քաջ գիտեն թէ՝ մէկէ աւելի ազնիւ յատկութիւններու հետ՝ ուսումնական պաշարն ալ չէ՝ որ կը պակսի անոնց քով։ Ուրիշ վարժարաններէն շրջանաւարտ եղող սանուհիներէն շատերը՝ որոնք դպրոցին ելլելէ յետոյ դաս առնելու եկած են Մելքոն Ճանթէմիրեանի աղջիկներուն քով, անոնք հաստատած են արդէն ու կրնան միշտ հաստատել ըսածս։ Ասկէ զատ՝ իր կրտսեր որդին Պ. Մամիկոնը ուրիշ վարժարանի շրջանաւարտներէն չէ՝—ինչպէս կը կարծէ Պ. Նշանեան— անիկա իր հօրը քով ուսած է, եւ ծանօթ է իբրեւ արդիւնաւոր ուսուցիչ, պաշտօնավարած ըլլալով թէ՝ Պոլսոյ եւ թէ՝ գաւառային զանազան վարժարաններուն մէջ։ Հիմակ ալ, նոյն ինքն Տիարպէքիր հրաւիրուած է ուսուցչութեան պաշտօնով։

Վերջացնելով ըսեմ թէ՝ չարամտութեան չեմ վերագրեր Պ. Նշանեանի գրածները. ինքը Ճանթէմիրեանի հետ լաւ կամ գէշ ո՛ եւ է յարաբերութիւն ունեցած չէ ժամանակին։

Բայց սխալուած եմ մեղադրանքի բաժին մը հանել իր հասցէին, իր գաւառակէտ վճիռներուն համար, զորս խղճամիտ քննութիւններէ եւ մանրակրկիտ ծանօթութիւններէ յետոյ հրապարակ հանելու էր, զանի որ խնդիրը՝ ամենէն յարգուած անձնաւորութեան մը անունին շուրջ կը դառնար, անձնաւորութեան մը, որուն կրթական յիշատակը՝ մի՛շտ քաղցր, մի՛շտ պատկառելի է բոլոր Քղեցիներուն համար։

Տիարպէքիր **ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ**

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՑՈՐԵՆ, ՀԱՃԱՐ ԵՒ ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ

(Քաղուած «Statist»է)

ՄԱՆՉԷՍԹՐ 22 Հոկտ. 1901

Նորերս Եւրոպայի համար Ամերիկայէ եղած արտածումներուն նուազումին՝ ցորենի հրապարակը, բաղդատմամբ նախորդ շաբթուան կայուն վիճակին, բարւոքման նշաններ ցոյց տուաւ, եւ սակայն տակաւին բաւական հեռու է գործունեայ ըլլալէ։ Հաճարի գներուն բարձրացումները սակայն պիտի չուշանան ազդել հրապարակին վրայ մինչեւ Ամերիկայի եգիպտացորենի նոր եղանակին մօտենալը։

Սովորական տարիներուն՝ Ամերիկա ամբողջ աշխարհի եգիպտացորենի բերքին երեք քառորդը երեւան կը բերէ։ 1895—1900 վեց տարիներուն՝ յիշեալ երկրին եգիպտացորենի բերքը տարեկան 242 միլիոն քուօրթրի չափ եղած է, ուրկէ միջին հաշուով 21 միլիոն քուօրթր արտածուեցաւ, որ ըսել է ամբողջ արտադրութեան հարիւրին 9։ Հետեւաբար, վերջին 6 տարիներուն Մ. Նահանգաց սպառած եգիպտացորենի տարեկան քանակը եղած է 220 միլիոն քուօրթր, որուն 150—160 միլիոնը գործածուած է խոզերու եւ արջառներու սնուցման։

Այս տարուան Մ. Նահանգաց եգիպտացորենի բերքը 160 միլիոն քուօրթրի չափ եղած է միայն՝ որ 60 միլիոն քուօրթրի չափ պակաս է տարեկան ներքին սպառումէն, մէկ կողմ թողլով արտածումը։ Այս կը նշանակէ թէ յառաջիկայ եղանակին Ամերիկայէ եգիպտացորենի շատ փոքր քանակ մը Եւրոպա պիտի բեռցուի (այն ալ շատ բարձր գներով) կամ բնաւ։ Եւ արդէն Նահանգները սկսած են հին բերքէն բաւական մեծ քանակներ պահել՝ ազգային բարձր գներով ծախելու համար, (ինչ որ ըրին բամպակին համար ալ) եւ այդ իսկ պատճառաւ էր որ վերջին 3 ամիսներուն մէջ 1,500,000 քուօրթր միայն բեռցուեցաւ Եւրոպայի համար, մինչդեռ անցեալ տարի նոյն ժամանակամիջոցին բեռցուած քանակն էր 4,750,000 քուօրթր, իսկ նախորդ տարուանը 6,600,000 քուօրթր։ Սովորական պայմաններու տակ, հետեւաբար, եգիպտացորենը, յառաջիկայ եղանակին, շատ բարձր գներու պիտի հասնի, սակայն հաստատուած պարագայ մըն է այս առարկային համար թէ, գէթ Եւրոպայի մէջ, խնդրանքը բաւական դիւրութեամբ կը յարմարցուի մատուցման չափին։

Ուրիշ բառերով, երբ եգիպտացորենը քիչ է եւ սուղ՝ մեծ խնայողութիւն ի գործ կը դրուի անոր գործածութեան մէջ եւ անոր տեղ ուրիշ բաներ կը գործածուին։ Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Հոլանտայի եւ Պելճիքայի մէջ, որոնք կեդրոնական Եւրոպայի ամէնէն աւելի եգիպտացորեն ներածողներն են, կը գործածեն զայն արջառներու սնուցման, ոգելից ըմպելիներու եւ գարեջուրի պատրաստութեան համար։ Այս վերջին նպատակին համար ահագին քանակութեամբ եգիպտացորեն կը գործածուի այժմ, որով շատ դիւրին չպիտի ըլլան սպառումը չափաւորելու ջանքերը։

Եգիպտացորեն արտադրող եւրոպական գլխաւոր երկիրներն են Ռումանիա եւ Հունգարիա, եւ այս երկու երկիրներուն մէջ ալ խոշոր քանակներ կը գործածուին ժողովրդեան կեր սնունդ։ Հունգարիա, միջին հաշուով 15—16 միլիոն քուօրթրի քանակ մը կ'արտադրէ, եւ շատ փոքր մաս մը միայն կ'արտածէ։ Ռումանիոյ բերքին քանակը վերջին 10 տարիներուն մէջ՝ խաղցած է 3ուկէս միլիոնէն (1899ին) մինչեւ 12ուկէս միլիոն քուօրթրի (1898ին) մէջտեղութեանց, եւ այս երկրին ներքին սպառումն է 7 միլիոն քուօրթրի չափ։ Այս տարի, բարեբաղդաբար Ռումանիա ծայրայեղօրէն առատ բերք մը ունեցած է, որուն մեծագոյն մասն ալ հնձուած է այժմ, եւ որ, ըստ պաշտօնական լուրերու, 14-15 միլիոն քուօրթր եղած ըլլալով՝ 7-8 միլիոնի քանակ մը տրամադրելի է արտածման համար։ Սակայն այդ քանակը բաղդատմամբ Ամերիկայի բերքին նուազութեան, նշանակութենէ զուրկ է բոլորովին, եւ հետեւաբար եգիպտացորենի գինը, որ արդէն այժմ բաղդատաբար սուղ է (այսինքն 22 23 շիլին քուօրթը c. i. f.(*) գնու շատ աւելի պիտի բարձրանայ, եւ այդպէսով՝ անկասկած՝ պիտի կասեցնէ անկումները ցորենի գներուն, որոնք արդէն իջած են 22 շ. 6 փ.էն 25 շ. c. i. f. ռումանական իսկ 25 շ. 6 փ.էն 26 շ. 6 փ. ամերիկեան առաջին կարմիր տեսակներուն համար։

Արժանթինի հանրապետութեան եգիպտացորենի բերքն ալ լաւ եղած ըլլալով —9 միլիոն քուօրթր—5 միլիոնի չափ տրամադրելի պիտի ըլլայ արտածման համար։

Հետեւեալ ցուցակը կը ցուցնէ 1901 եղանակին ամբողջ աշխարհի արտադրած եգիպտացորենի քանակները, նոյնպէս նախորդ տարուանը։ (Թուանշաններու ծայրէն 3 զերօները ջնջուած են։)

	1901	1900
	Քուօրթր	Քուօրթր
Ամերիկա	160,000	235,000
Քանատա	3,000	3,500
Մեքսիկա	10,000	12,000
Չիլի	1,250	1,250
Արժանթին	9,000	7,500
Ուրուկուէյ	750	500
Ֆրանսա	2,000	1,750
Սպանիա	2,750	2,500
Բորթուկալ	1,000	1,000
Իտալիա	9,000	10,000
Աւստրիա	2,000	2,500
Հունգարիա	14,500	16,000
Ռումանիա	15,000	10,000
Պուլկարիա եւ Ռումէլի	5,000	4,500
Սերպիա	3,500	3,500
Ռուսիա	4,500	4,000
Թուրքիա	7,500	7,000
Եգիպտոս	2,000	1,750
	252,750	324,250

Զանազան երկիրներէ տարուէ տարի արտածուած եգիպտացորենի քանակները կը ներկայացնեն ամբողջ արտադրութեան հարիւրին 9-10ը միայն։ Գլխաւոր երկիրներու արտածումները հետեւեալները եղած են.

	1900ին	1899ին
	Քուօրթր	Քուօրթր
Ամերիկա	21,290,000	22,970,000
Արժանթին	2,980,000	4,445,000
Ռուսիա	1,135,000	1,405,000
Ռումանիա	2,010,000	3,845,000
	27,415,000	32,665,000

Այս եղանակին ընդհանուր արտածման քանակը հազիւ 25 միլիոն քուօրթր պիտի ըլլայ։

—Գրեթէ 20 տարի առաջ հաճարը շատ կարեւոր էր հացի պատրաստութեան համար, Կեդրոնական Եւրոպայի մէջ։ Այսօր դարձեալ շատ կարեւոր է Ռուսիոյ մէջ, ուր ցորենին երկու անգամը կը մշակուի, սակայն Գերմանիոյ մէջ աժան ցորենը հաճարին տեղը բռնած է մեծ մասամբ։

Այսու հանդերձ սակայն Գերմանիոյ մէջ ալ հաճարին մշակումը ցորենին կրկնապատիկն է. եւ այս առարկան տակաւին ի վիճակի է զօրաւորապէս ազդելու ցորենի հրապարակին վրայ, մասնաւորաբար Ռուսիոյ մէջ ուր այս եղանակին հաճարի բերքը շատ նուազ եղած է։ Վերջին երկու եղանակներուն՝ աշխարհի արտադրած հաճարի բերքերու քանակները հետեւեալները եղած են։ (Թուանշաններու ծայրը 3 զերօները ջնջուած են)

	1901		1900
	քուօրթր		քուօրթր
Ռուսիա	85,000		107,000
Գերմանիա	35,000		39,200
Աւստրիա	9,000		7,900
Հունգարիա	5,675		5,375
Պուլկ. եւ Ռումէլի	1,500		800
Ռումանիա	1,150		750
Ֆրանսա	7,310		6,900
Սպանիա	3,000		2,500
Պելճիքա	2,750		2,400
Հոլանտա	1,800		1,600
Տանիմարքա	2,000		2,400
Ամերիկա (Մ. Ն.)	3,250		3,000
Շուէտ Նորվէկիա	3,000	(3250)	3,200
Քանատա	350		300
Գումար	160,785		183,375

Հաճարի արտածումները բաղդատաբար փոքր եղած են եւ գլխաւոր արտածողն է Ռուսիա, ինչպէս կ'երեւայ հետեւեալ ցուցակէն.

	1900	1899
	քուօրթր	քուօրթր
Ռուսիա	6,100,000	5,200,000
Ռումանիա	700,000	400,000
Ամերիկա	330,000	425,000
	7,130,000	6,025,000

Ամբողջ աշխարհի վերջին 2 տարիներուն արտադրած ցորենի, եգիպտացորենի եւ հաճարի բերքի քանակները հետեւեալները եղած են.

	1901	1900
	քուօրթր	քուօրթր
Ցորեն	339,000,000	318,000,000
Եգիպտացորեն	252,000,000	324,000,000
Հաճար	161,000,000	183,000,000
Գումար	752,000,000	825,000,000

ՊԱՑԸՐ

Ե. Գ. Քուօրթր (quorter) բառին բուն նշանակութիւնն է քառորդ եւ Անգլիացիք կը գործածեն զայն զանազան ծանրութեանց չափով։ Այս յօդուածին մէջ նշանակուած քուօրթրները հաւասար են իւրաքանչիւրը 480 լիպրայի։ ՆՈՅՆ

(*) C. i. f. գիրերը կը նշանակեն cost (արժէք) Insurance (ապահովագրութիւն) եւ freight (նաւավարձ), եւ երբ այդ գիրերը դրուած ըլլան ապրանքի գնոյն քով, կը նշանակէ թէ ապրանքը յանձնելի է այս կամ այն նաւահանգիստը առանց ո՛ եւ է ծախքի։

Քաղաքական Լուրեր

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Վրդովիչ լուրեր.— Ֆինլանտիա.— Հրդեհներ.— Սով.— Դատաստան մը։

Բեդերսպուրկէն կը գրեն թէ Ճափոնէն առնուած լուրերը բաւական վրդովում կը պատճառեն քաղաքական շրջանակներուն մէջ։ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ պատերազմը անխուսափելի կ'երեւայ։ Ճափոն մեծապէս կը սպառազինուի յայտնի կերպով։ Ընկերական բոլոր դասակարգերը պայքարի կը պատրաստուին։ Ճափոն՝ որուն նեղ կու գան իր կղզիները, կը բաղձայ ձեռք անցնել Քորէան, հոն ղրկելու իր բնակիչներուն աւելի մասը. ուստի որոշած է թող չտալ Ռուսիոյ որ Քորէան գրաւէ, ինչպէս գրաւեց Մանչուրիան։ Միւս կողմէ Ռուսիա ալ մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ, կարեւոր նաւատորմիղ մը հաւաքելով Քորէայի ջուրերուն մէջ եւ Փորթ-Արթուրի առջեւ, ուր նաեւ բազմաթիւ զինուորներ ու մեծաքանակ ռազմամթերք կը հաւաքէ,

—Սթոքոլմէն եւ Քրիսթիանիայէն հասած լուրերու նայելով Ֆինլանտիոյ կացութեան ու Լոֆոտէն կղզիներուն նկատմամբ Ռուսիոյ ունեցած մտադրութիւններուն հանդէպ, բազմաթիւ Շուէտացի ու Նորվէկիացիներ որոշեր են կարգադրութեան եղանակ մը գտնել, որպէս զի Շուէտի ու Նորվէկիոյ միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը անհետանայ եւ այդ կերպով կառավարութիւնը զօրանայ՝ կարենալ դիմադրելու Ռուսիոյ։

—Այս միջոցիս հրդեհները խիստ յաճախադէպ են Ռուսիոյ մէջ։ Հոկտ. 1էն 13 այրեցան 11 փոքր քաղաքներ։ Ատոնց մէկը՝ Վէրխթուրի՝ եօթը հազար բնակիչ ունի, որոնց մէկ քանին այրեցան։ Ուֆանայի ու Քոսթրոմայի անտառները եւ Ուրալի, Ալաթիրի ու Աքբաշի արհեստագործական հաստատութիւնները մոխիր դարձան։ Վոլկա գետն ալ անանցանելի դարձած էր՝ այրած շէնքերու բեկորներով ծածկուած ըլլալով անոր մակերեւոյթը։ Վարշաւիոյ մէջ ալ անընդհատ հրդեհներ պատահելուն համար, ջրհանկիչներու արտասովոր խումբեր կազմուեցան։ Կերչ-ներու հոյակապ գործարան մը այրեցաւ վերջերս։ Ոստիկանութիւնը ամէն կողմ խուզարկութիւններ կը կատարէ չարագործները երեւան հանելու համար։ Բեդերսպուրկի մէջ կին մը ձերբակալուեցաւ, երբ խանութի մը արտաքին մասին վրայ քարիւղ կը լեցնէր։ Այդ կինը՝ Էմմա Ռոնսքի՝ 30 տարեկան, կասկածելի ընթացք մը ունի։ Հարցաքննութեան պահուն յայտարարեց թէ քարիւղը իր անձնական պէտքին համար առած էր եւ թէ անուշադրութեամբ թափած էր զայն։ Էմմա Ռոնսքի բանտարկուեցաւ։

—Ռուսիոյ ներքին նահանգներուն մէջ սովը կը ճարակի եւ այդ պատճառաւ անկարգութիւններ կը գործուին։ Սարաթովի մէջ մանաւանդ սովը մեծ աւերներ կը գործէ։ Ներքին գործոց նախարարը Սարաթով ուղեւորեցաւ։

—Անցեալ մայիսին, ինչպէս կը յիշուի, Օպուխովի գործարաններուն մէջ անկարգութիւններ պատահելով՝ շատ մը գործաւորներ ձերբակալուեցան։ Ատոնց դատը, այս շաբթու, տեղի ունեցաւ Բեդերսպուրկի մէջ։ Ամբաստանեալները ներկայ չգտնուեցան այդ դատավարութեան եւ դատը դռնփակ կատարուեցաւ։ Ոստիկանութեան պաշտօնեաները միայն իբրեւ վկայ լսուեցան։ Լրագիրները որ եւ է հրատարակութիւն չըրին այդ մասին։ Ամբաստանեալներէն հինգը անպարտ արձակուեցան։ Երեսուներեքն ալ Սիպերիա աքսորուելու դատապարտուեցան։ Ատոնց մէջ կայ Օր. Եաքովլեւ որ խիստ մատղաշ է եւ որ կը պատկանի ամենահարուստ ընտանիքի մը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Նախարարաց Խորհուրդը.— Ֆրանսայի ակադեմին։

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին անցեալ օրուան նիստին մէջ նկատողութեան առնուեցաւ երեսփոխան Պ. Լազիի հարցապնդումը թէ ելմտական նախարարը ի՛նչ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ դարմանելու համար այգեգործութեան տագնապը, որ առաջ եկած է ոգելից ըմպելիներու օրէնքին գործադրութենէն։ Պ. Լազի յիշեցուց թէ Պ. Սօլի եւ ելմտական նախարարը, այդ օրէնքին վճռադրութիւնը կատարուած

—)(9)(—

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԷՐՈՄԻ ՊԱԶԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

Ա.

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

Ժամը տասը հնչեց ու Ժան երեւան ելած չէր։ Ռօզ համոզուեցաւ որ այն իրիկուն չպիտի գար Ժան։

Ու ձեռքի գործը ձգելով՝ կը պատրաստուէր իր սենեակը քաշուելու, երբ Կասպար Ժէրոմի ականջին ի վար քանի մը բառ մրմնջեց։

Ժէրոմ զարմացկոտ դէմք մը առաւ, ու այն պահուն, երբ Ռօզ գիշեր բարի ըսելու համար հօրը կը մօտենար, այս վերջինը ըսաւ.

—Ռօզ, վայրկեան մը կեցիր, Կասպար բաներ ունի հաղորդելիք մեզի։

Ռօզ հնազանդեցաւ, Ռէժին դուրս ելաւ սենեակէն։ Մարիան հետաքրքրութեամբ կը դիտէր անցած դարձածը։

Կասպար աչքերը չորսդին պտըտցնելով՝ կարծես պաշտպանութիւն կը խնդրէր ներկաներէն՝ իր խօսելիքներուն համար։ Մեքենական շարժումով մը՝ աչքերուն վրայ անցուց ակնոցը. տարօրէն ի վեր՝ ծանրակշիռ որոշում մը առած էր ու հիմա կ'ուզէր ամէն ինչ ըսել, բայց ձայնը կը դողդղջէր յուզումէն։

—Օրիորդ, ներում կը խնդրեմ ձենէ, ինչպէս նաեւ ձենէ՝ տէր իմ, ու տիկին Պիեռկարէն, եթէ առաջարկս ձեզ նախատելու բնութիւն ունի։ Սակայն իմ սրտիս գաղտնիքը անտանելի դարձած է ա՛լ ինծի համար. ամէն գիշեր արցունք կը թափեմ... Ասկէ կուգայ որ չեմ կրնար գրչաման մը օճառի մը տուփէն զանազանել... Պէտք է որ այս ամէնը վերջ գտնէ... Տէ՛ր իմ, խենթօրէն սիրահարուած եմ օրիորդ Ռօզի... Անկուտ մէկը չեմ, կուզե՞ք զիս ընկերակից ընել։

Այս խօսքերուն վրայ՝ բաւական երկար լռութիւն մը տիրեց։ Մեծ անակնկալ մը պատճառեցին սափրիչին խօսքերը։ Ժէրոմ նախ Ռօզի նայեցաւ, յետոյ կնոջը ու Կասպարի։ Մարիան կը ժպտէր ու Ռօզ-Մանոն նուաղումներ կը զգար։ Գալով Կասպարի, աչքերը խոնարհեցուցած՝ պիտի ուզէր սեղանին տակ պահուըտիլ այդ պահուն։

—Տղա՛ս, անկեղծ խօսքերուդ անկեղծ պատասխան մը եթէ կ'ուզես, անհաճոյ մէկը չես բնաւ, ըսաւ Ժէրոմ։ Գիտեմ թէ ո՛վ ես, ո՛ւրկէ կուգաս եւ ի՛նչ կ'արժես։ Տեսնե՛նք Մարիան, դու կարծիքդ ի՞նչ է։

—Համամիտ եմ քեզի... շատ կը սիրեմ Կասպարը։

—Լա՛ւ, հիմա կարգադրենք այս կարեւոր խնդիրը... Ռօզ-Մանօն, մօտեցի՛ր...

Նորատի աղջիկը իր հօրը քով գնաց գանդաղելով ու անոր ծունկերուն վրայ նստաւ։

—Օ՛ն, աղջիկս հիմա կարգը քեզի եկած է՝ կարծիքդ պարզելու։

—Հա՛յր, ես ալ նոյնքան անկեղծ պիտի ըլլամ, ըսաւ Ռօզ, բայց կը վախնամ որ ցաւ պատճառեմ Կասպարի, որուն լաւ բարեկամներէն եմ։

—Արժանի է։

—Հա՛յր, չեմ սիրեր զայն. ու երբեք իր կինը չպիտի ըլլամ, յարեց նորատի աղջիկը։

—Ասիկա բացարձակ յայտարարութիւն մըն է, խեղճ Կասպարս, ըսաւ Ժէրոմ խանդաղատալի շեշտով մը։

Կասպարի դէմքը ճերմակ ճերմակ եղաւ ու յետոյ սաստիկ կարմրութիւն մը առաւ։

—Ի՛նչու, ի՛նչու, մրմնջեց խեղճ երիտասարդը։ Իրաւ է որ գեղեցիկ չեմ, բայց այնքան կը սիրեմ ձեզ...

Ռօզ-Մանօն գլուխը ցնցեց անողոք եւ անգութ ձեւով մը. արդարեւ աղջիկը այնքան կը տառապէր որ ուրիշներուն տառապանքները իր ազդակցանքը չէին շարժեր։ Իրեն համար նշանակութիւն չունէր թէ իր մէկ բառով կը խորտակուէր երիտասարդի մը կեանքը։

Ժամը տասնուկէսը հնչեց։ Ռօզ-Մանօն Ժանի երեւան չելլելուն վրայ մտահոգ՝ կը վախնար որ արկած մը պատահած չըլլայ իր սիրականին։ Ոտքի ելաւ իր սենեակը քաշուելու համար եւ իր ձեռքը Կասպարի երկարելով, ըսաւ.

—Բարեկամս, չըլլայ որ քէն պահէք ինծի... կը ներէ՞ք ինծի այնպէս չէ՞։

—Կը ներե՛մ ձեզի... Ո՛հ, օրիորդ Ռօզ, երբեք մտքէս չէ անցած վշտացնել ձեզի։

Նորատի աղջիկը դուրս ելաւ։ Ժէրոմ ուզեց մխիթարել Կասպարը, որ սկսաւ տղու մը պէս լալ։

Ռօզ իր սենեակէն լսեց որ քառորդ մը յետոյ Կասպար կը մեկնէր։ Ետքը Ժէրոմ ու Մարիան վեր ելան պառկելու համար։

Նորատի աղջիկը հիմա մտածումի մէջ ինկած էր։

(Շարունակելի)

պա՛ուն․ խոստացած էին չդպչիլ գինի ծախողներու մենաշնորհին։ Գ․ Լուզի յարեց թէ, հակառակ օրէնքին ոգիին, ելմտական վարչութիւնը քանի մը տեղեր այդ մենաշնորհը վերցուցած և ուրիշ տեղեր ալ պահած է և թէ օրէնքը, այն ձեւին տակ՝ որով տուրքի պաշտօնեաները կը գործադրեն, գինի ծախող մեծ գործարանատէրերը կը նպաստաւորէ, իսկ փոքրերուն կը վնասէ։ Ելմտական նախարար Գ․ Քայյօ պատասխանեց Գ․ Լուզիի և պարզ օրակարգ մը պահանջեց․ բայց Ժողովը մերժեց 257ի դէմ 309 ձայնով։ Ժողովը նաեւ զանազան բանաձեւեր ալ մերժելէ ետքը, ընդունեց հետեւեալը։— «Ժողովը վստահ ըլլալով որ կառավարութիւնը ամէն կերպով զեղծումներու առաջքը պիտի առնէ, կ՚անցնի օրակարգին։»

—Ֆրանսայի Նախարարաց Խորհուրդը, ուրբաթ օրը, Ելիզէի մէջ գումարուեցաւ Գ․ Լուպէի նախագահութեամբ և խորհրդակցեցաւ Երեսփ․ Ժողովին ու Ծերակոյտին մէջ եղած հարցադրումներուն վրայ։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարը Խորհուրդին հաղորդեց հանքի գործաւորներու հանգստեան կոչուելուն օրինագիծը, որուն մեծ գիծերուն պատրաստութիւնը Խորհուրդին կողմէ իրեն յանձնուած էր։ Նախարարաց Խորհուրդը ձեռնարկեց այդ օրինագիծին քննութեանը, զոր պիտի աւարտէ իր յառաջիկայ նիստին մէջ։

—Երեսփ․ Ժողովը երբ որոշում մը տայ կրօնքներու ելմտացոյցին ջնջմանը կամ պահպանմանը մասին, ելմտական նախարարը իր առաջարկութիւնները պիտի ներկայացնէ Ժողովին, առնելու համար 50 միլիոն Փր․ի փոխը՝ յառաջիկայ տարեշրջանին ելմտացոյցը հաւասարակշռելու համար։

—Ֆրանսայի ակադեմիին հինգ ճիւղերուն տարեկան գումարումը տեղի ունեցաւ ուրբաթ օրը, նախագահութեամբ բարոյական ու քաղաքական գիտութեանց ճիւղին նախագահ Գ․ տը Ֆրանսինէի որ ողջունեց 1900 տարին, իբրեւ անմոռանալի տարի մը, վասն զի տեսաւ կազմութիւնը ակադեմիի ճիւղերու միջազգային Ընկերակցութեան, որուն առաջին գումարումը Բարիզի մէջ կատարուած՝ յարգանք մը եղաւ Ֆրանսայի հանճարին։ Գ․ տը Ֆրանսինէ յայտարարեց թէ ակադեմին 25 հազար Փր․ կը յատկացնէ «Ալիանս Ֆրանսէզ» անունը կրող Ընկերակցութեան, որուն նպատակն է ֆրանսական լեզուն տարածել օտար երկիրներու մէջ։ Յետոյ կարգ մը նոր գործեր ընծայուեցան կամ պսակուեցան, որոնց մէջ կայ Գ․ Հանոթոյի մէկ գործը սա անունով,—«Ֆրանսա անկման մէջ է։»

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պելճիական բանակը․—Գերմանիա եւ Ֆրանսա․—Մաքսային սակացոյցերու խնդիրը։

Պելճիքայի Երեսփ․ Ժողովին մէջ երկրին զինուորական վերակազմութեանը մասին կատարուած բանակցութիւնները մեծ ուշադրութեան առարկայ կ՚ըլլան Պերլինի քաղաքական ու զինուորական շրջանակներուն մէջ, ուր այնպէս կը նկատուի թէ Պելճիքա պէտք է պաշտպանողական զօրաւոր բանակ մը ունենայ, վասն զի Պելճիքայի սահմանագլուխները երբ պէտք եղածին պէս պաշտպանուած ըլլան, կրնան, ի հարկին, արգիլել Ֆրանքօ-գերման նոր պատերազմ մը։ Այդ շրջանակներու մէջ կ՚ըսուի նաեւ թէ Պելճիքա որ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ եղ երկիր մըն է, պէտք է իր պաշտօնը կատարէ թէ՛ խաղաղութեան և թէ պատերազմի ատեն։ Պելճիքայի անկախութիւնը երաշխաւորող դաշնագրութիւնները կը տրամադրեն որ երբ օտար բանակ մը փորձէ Պելճիքայէն անցնիլ Ֆրանսա և կամ Գերմանիա արշաւելու համար, պէտք է պելճիական սահմանագլուխին վրայ զօրաւոր պատնէշի մը հանդիպի։ Գերմանական շրջանակներուն մէջ կարծիք կը յայտնուի թէ կամաւորներէ կազմուած բանակ մը պիտի չկրնայ այդ նպատակը իրագործել, վասն զի նախ անոր թիւը անբաւական պիտի ըլլայ և երկրորդ որ պահանջուած բարոյական ոյժը պիտի չունենայ։ Նաեւ նկատողութեան առնելով Պելճիքայի քաղաքական ու ընկերական կացութիւնը, կամաւորներու կազմակերպութիւն մը բնաւ պիտի չկրնայ աջակցիլ միտքերու հանդարտութեանը։ Հետեւաբար Գերմանիա, իբրեւ մէկը այն տէրութիւններէն, որոնք Պելճիքայի չէզոքութիւնը երաշխաւորած են, անշուշտ կ՚ուզէ որ Պելճիքայի մէջ միշտ կատարեալ անդորրութիւն տիրէ։ Այս առթիւ Քէօլնիշէ Զայթունկ հետեւեալը հրատարակած է․—«Պելճիքա քանի որ օտար երկրի մը հետ պատերազմ մտնելու առիթը չունի, պաշտպանողական բանակ մը միայն պէտք է իրեն և թէ այդ բանակին մարզանքը ու կազմակերպութիւնը կրնան նուազ խնդրական ըլլալ այն կարգի բանակէ մը, որ թշնամի երկիր մը արշաւելու հաւանականութիւնը ունի։ Պելճիական զինուորը գերմանացի ու ֆրանսացի զինուորին նման պէտք չունի գիտնալ թէ ի՛նչպէս դիմադրելու է բուռն արշաւանքի մը։ Պելճիքա քանի որ այնքան շատ երկաթուղիի գիծեր ունի, կրնայ իր զինուորները շուտով փոխադրել սահմանագլուխին որ և է մէկ կէտը։»

—Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ սակացոյցային դաշնագիրներու մասին վիճաբանութիւն կատարուած պահուն, հողագործական կուսակիցները և ուրիշ պահպանողականներ որոշած են մաքսային սակացոյցի մէջ այն տեսակ յաւելումներ պահանջել զորս Աւստրիա ու Իտալիա պիտի չկրնան ընդունիլ առեւտրական դաշնագիրները կնքուած միջոցին։ Ռուսիոյ և Միացեալ Նահանգաց կողմէ ալ փոխադարձ միջոցներէ կը վախցուի։ Խորհրդարանին պահպանողական, յառաջդիմական ու ընկերվարական կուսակցութիւնները որոշած են օրինական ամէն միջոցներու դիմել, առաջքը առնելու համար այդ տեսակ աղէտի մը որ մեծագոյն հարուած մը պիտի տայ գերմանական ճարտարարուեստութեան։

—Տոյչէ Թակէսձայթունկ հողագործական լրագիրը Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ մաքսային սակացոյցերու մասին կատարուելիք վիճաբանութեանց վրայ խօսելով, կ՚ըսէ թէ ներքին գործոց նախարարը Բոզատովսքի կոմսը և արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական տոքթ․ Ֆոն Բէօրնէր այդ վիճաբանութիւններուն պիտի մասնակցին։ Նոյն թերթը յորդորելով երեսփոխանները որ կարելի եղածին չափ շուտով կատարուին վիճաբանութիւնները, կ՚ըսէ։— «Այս տեսակ պարագաներու մէջ պէտք է աւելի գործել քան թէ խօսիլ։ Ուստի աջակողմի, կեդրոնի և ազատական կուսակցութեան անդամները պէտք է զգուշանան երկար ճառերէ և բաւականանան իրենց կարծիքը յայտնելով համառօտակի։» Ուրիշ լրագիրներ ալ հաւանական չեն գտներ որ հողագործական թերթին այդ յորդորը իր արդիւնքը ունենայ, վասն զի ընդդիմադիր կուսակցութիւնները արդէն որոշած են մանրամասն կերպով քննել մաքսային սակացոյցերու խնդիրը։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մարոքի խնդիրը․ —Սպանիացի գերիները․ —Թանճէրի դեսպանական մարմինը․—Նախարարական տագնապ

Թանճէրէն Հավասի ուղղուած հեռագիր մը նոյնելով՝ «Սպանիոյ և Մարոքի միջեւ եղած խնդիրը կարգադրուեր է։ Մարոքի կառավարութիւնը 9000 Փր․ պիտի վճարէ սպանիացի երկու գերիներու ընտանիքներուն և 150,000 Փր․ ալ սպանիական կառավարութեան։ Մարոքի կառավարութիւնը հիմա միջոցներ ձեռք կ՚առնէ՝ ազատելու սպանիացի երկու գերիները․ զինուորական արշաւախումբ մը կը ղրկէ այդ ցեղերուն դէմ՝ որոնց քանի մը ամիսներէ ի վեր վար դրած են այդ գերիները։ Թանճէրի դեսպանական մարմինը կատարելապէս վստահ չէ այդ կարգադրութեան ելքին վրայ։ Տէրութեանց դեսպանները որոնք ոյժ տուին Սպանիոյ պահանջումներուն, մարդասիրական մտածումէ մը միայն ներշնչուած էին։ Դեսպանները թախանձանօք յորդորեցին Մարոքի կառավարութիւնը՝ ամէն ջանք ընել սպանիացի գերիները ազատելու համար։ Թանճէրէն կը գրեն թէ այն ծայրայեղութիւնները զորս սովորաբար կը գործեն անհնազանդ ցեղեր պատժելու պաշտօն ունեցող արշաւախումբերը, ինչպէս նաեւ այդ գործին պատասխանատուութիւնները ճշդելու անկարելիութիւնը, սա խնդիրը առաջ կը բերեն թէ այդ զինուորական արշաւանքը չի՛ հակառակիր մարդասիրական այն նկատումներուն, որոնցմով գործեցին տէրութիւնները։ Այդ արշաւախումբը, եթէ իր նպատակին չհասնի, ուրիշ արդիւնք չի կրնար ունենալ, եթէ ոչ լեռնաբնակ ժողովուրդին մէջ աւելի սաստկացնել Եւրոպացիներուն դէմ ատելութիւնը։

—Սպանիոյ Երեսփ․ Ժողովին մէջ Գ․ Ռոմէրօ Ռոպլէտօ քննադատեց նախարարութիւնը թէ անգործ կը մնայ։

—Մատրիտէն կը հեռագրեն թէ Նախարարաց Խորհուրդը, երէկ, պիտի որոշէր հրապարակել նախարարական տագնապի մը գոյութիւնը։

ՆԻՔԱՐԱԿՈՒԱ ԿԱՄ ՊԱՆԱՄԱ

Մ․ Նահանգաց Ծերակոյտը․— Ընդդիմութիւն նոր դաշնագրութեան դէմ․— Յանձնաժողովին տեղեկագիրը։

Ուաշինկթընէն ուղղուած հեռագիր մը նոյնելով՝ զանազան պատճառներ գուշակել կուտան թէ Ծերակոյտին մէկ մասը պիտի ուխտէ արգիլել Նիքարակուայի ջրանցքին վերաբերեալ դաշնագրութեան վաւերացումը։ Ծերակոյտի անդամներէն խումբ մը արդէն կը պնդէ թէ Ամերիկայի մէկ եզերքէն միւսը տանող երկաթուղիները և Պանամայի գիծը բաւական են ներկայ պէտքերուն։ Կան կարգ մը ժողովականներ ալ որոնք սկզբունքով կ՚ընդդիմանան նախարարութեան մէջ պաշտօն վարողներու առաջարկութեանց։ Կան անհաշտ ծայրայեղ—ազգասէրներ, որոնք կ՚ուզեն որ ջրանցքին առթիւ Մ․ Նահանգաց ձեռքերը կապուած չըլլան․ ուրիշներ ալ երբեք չեն ուզեր որ և է դաշնագրութիւն կնքել Մեծն Բրիտանիոյ հետ։ Առաջին խումբը ամէնէն կարեւորն է։ Ամերիկայի մէկ եզերքէն միւսը տանող երկաթուղիներու Ընկերութիւնները հիմա այնքան զօրաւոր ընդդիմութիւն մը չեն ըներ, բայց Պանամայի ջրանցքին մէջ շահ ունեցողները ամէն ջանք կ՚ընեն՝ չյաջողցնելու ծրագիր մը, որ իրենց վնասելու վտանգը կը սպառնայ։ Հաւանական կ՚երեւայ, սակայն, որ Ծերակոյտին մեծամասնութիւնը նպաստաւոր է դաշնագրութեան, բայց կարելի չէ արգիլել փոքրամասնութիւնը, երբ վիճաբանութիւնները խափանելով ուզէ անյաջողութեան մատնել այդ ծրագիրը։ Ջրանցքին անցնելիք տեղը սահմանելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը երկու ճամբաներն ալ՝ Պանամա ու Նիքարակուա՝ հաւասարապէս շահաւոր կը նկատէ։ Նիքարակուա աւելի մօտ է Մ․ Նահանգներուն, իսկ Պանամա աւելի կարճ է։ Այն կրողութիւնը թէ Պանամայի մէջ աշխատութիւնները շատ առաջացած են, մեծ կարեւորութիւն չունի, վասն զի հարկ պիտի ըլլայ զայն լայնցնել․ Նաեւ առաջին ձեռնարկներու հետ համաձայնելու պարագան բաւական դժուարութիւններու պատճառ պիտի ըլլայ։ Ելմտական տեսակէտով կացութիւնը բոլորովին մասնաւոր հանգամանք մը ունի։ Դրամագլուխի պակասութիւնն էր որ կեցուց Ֆրան․ Ընկերութիւնները։ Մ․ Նահանգաց կառավարութիւնը եթէ յանձն առնէ շինութեան աշխատութիւնը, ծախքը կարեւորութիւն պիտի չունենայ։ Առայժմ ծախքը 150-200 միլիոն տոլար կը հաշուուի՝ ջրանցքը մինչեւ վերջ աւարտելու համար։ Մ․ Նահանգաց գանձուն պահեստի գումարը 560 միլիոն տոլարէն աւելի է։ Այդ երկրին կրած դժուարութիւնը ոչ թէ ծախքերը, այլ հասոյթները նուազեցնելուն մէջ կը կայանայ։

ԼԷՈՆ ԺԳ․ ՊԱՊԸ

Պապին առողջութիւնը․— Չափազանցուած լուրեր․— Հաւաստի նոր տեղեկութիւններ։

Քանի մը օրէ ի վեր զանազան լուրեր կը հաղորդուին Լէոն ԺԳ․ Պապին առողջական վիճակին վրայ։ Հեռագիր մը մինչեւ իսկ ծանոյց թէ Պապը այնքան տկարացած է որ նոյն իսկ աղէտալի վախճանէ մը կը վախցուի։ Այդ լուրերը, սակայն, չափազանցուած կ՚երեւան։ Հասած վերջին տեղեկութիւններու նայելով, Լէոն ԺԳ․ Պապը իրապէս բաւական տկարացած է․ յաճախ կը հիւանդանայ և իր բժիշկը միշտ քովը կը սպասէ․ բայց պէտք չէ մոռնալ թէ յառաջիկայ մարտին, Պապը իննսունևերեք տարեկան պիտի ըլլայ։ Լէոն ԺԳ․ շատ դժուարութեամբ կը քալէ, գաւազանի մը վրայ կռթնած միայն կրնայ մէկ երկու քայլ առնել։ Երբեմն զբօսնելու համար Պապին յարկին դրանը առջեւ կ՚սպասէր, հիմա անոր ննջասենեակին դրան առջեւ կ՚երթայ։ Լէոն ԺԳ․ առաջները մէկէն աւելի կանոնաւորապէս պատարագ կը մատուցանէր, հիմա երբեմն տասնըհինգ օր կ՚անցնին՝ առանց պատարագելու։ Պապը առաւօտեան ժամ 6ին տեղ 8․ն կամ 9ին կ՚ելլէ և անհրաժեշտ ունկնդրութիւններ միայն կու տայ։ Վերջապէս Լէոն ԺԳ․ի հիւանդութիւնը ծերութիւնն է։ Բաւական է որ յաճախ մարսելիքներ կ՚ունենայ, բայց այդ լուրը կը հերքուի։ Պապը ամէնէն աւելի ցնցուղներէն և աղէքներէն կը նեղուի։ Ամենափոքր հովի հոսանք մը կոկորդի կերկերում և ձայնի նուաղում առաջ կը բերէ, բայց շուտով կը բժշկուի պաղկելով և բուսական տաք ըմպելիքներ խմելով։ Այս միջոցիս, սակայն, քիչ շատ մտահոգութեան մէջ են Պապին շուրջը գտնուողները, վասն զի իր այդ ծերութեանը մէջ ու տկար կազմին հետեւանքով, ամենաչնչին պատճառ մը կրնայ աղէտալի հետեւանք մը ունենալ։

ԱՒՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Խորհրդարանական կացութիւնը․— Ընդդիմադիր կուսակցութիւնները․— Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ պետական պայմանադրութիւնը։

Վիէննայէն կը գրեն թէ Երեսփ․ Ժողովին բացումէն առաջ հաւանական նկատուած տագնապը, այսօր, անհետացած կ՚երեւայ, գոնէ առժամապէս, վասն զի նախարարապետը և Երեսփ․ Ժողովին ատենապետը երկար ու առժամելի բանակցութիւններ ունեցան զանազան կուսակցութեանց հետ՝ համոզելու զանոնք որ գոնէ իրենց սկզբնական հարցադրումները մինչեւ ելմտացոյցին առաջին ընթերցումը յետաձգեն։ Այդ կուսակցութիւնները, բաւական դժուարութեամբ հաւանեցան տեղի տալ, բաց ի հողագործական ու ընկերվարական չեխ երեսփոխան Գ․ Գ․ Ֆրէյէ ու Զէրնին՝ որոնք անդրդուելի մնացին։ Երեսփ․ Ժողովին նիստը բացուեցաւ սկզբնական հարցադրումներու վիճաբանութեամբը, զորս այդ երեսփոխանները ներկայացուցին՝ ծերերու և տկարներու օգնութեան սնտուկին համար։ Կարճ վիճաբանութենէ մը ետքը յանձնաժողովներու յղուեցան։ Յետոյ Ժողովը ձեռնարկեց ելմտացոյցին առաջին ընթերցման՝ որ ութ օրէ ի վեր տակաւին մնացած էր։ Գ․ Ստաքոսքի յայտարարեց թէ լեհական ակումբը պատրաստ է փութացնել ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը, որպէս զի շուտով ձեռք առնուի աւստրօ-հունգարական պետական պայմանադրութեան և առեւտրական դաշնագիրներու վիճաբանութիւնները։

—Նախարարապետը Բէշթ կ՚երթայ, խորհրդակցելու Հունգարիոյ Նախարարապետին՝ հետ պետական պայմանադրութեան բանակցութեանց վիճակին վրայ․ նաեւ խորհրդարանական կացութեան մասին տեղեկութիւն տալու Ֆրանց Յոսէֆ կայսեր։

ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Սեղբոս խանի բիւ 5—7
Հայերէն, Գաղղիերէն և Տաճկերէն դպրոցական դասագրոց և դպրոցական պիտոյից համար մեծաքանակ մթերք, Նուէրի յատուկ գիրքեր, Վիտալ—Լապլաշի աշխարհացոյց մեծադիր քարտէսներու, բուսաբանական և կենդանաբանական պատկերաց ընտիր հաւաքածոյ մը հանդերձ նմոյշներով միշտ պատրաստ կայ։
Նոր հրատարակութեանց
Սահակեանց—Սրբազան պատմութիւն Նոր Ուխտի— չորրորդ տիպ 4 ղրուշ։— Թոփճեան— Նոր ընթացք Ֆրանսերէն լեզուի, 4 ղրուշ․—Զօհրապ—Նամականութիւն գաղղ․—տաճկ․ 12½ ղրուշ։
ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ վերաբերեալ ամէն կարգի նիւթերու և ՖՐԷՕՊԷԼԵԱՆ նուէրներու միակ կեդրոնատեղի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ․—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Էնկիւրիի Նահանգին Եօզղատ գաւառակին գայմագամ Խալիս պէյի։ Մութեսարրըֆի աստիճան՝ Պրուսայի Նահանգին տուրքերու տնօրէն Հաճի Հասան էֆ․ի։ Սանիէի աստիճան՝ Բ․ Դրան հաշուակալութեան դիւանին քարտուղարներէն Գաւրիկ էֆ․ի և Թաղապետութեան Է․ շրջանակին (Պէօյիւքտէրէ) հաշուակալ Աճէմ Նաջիբ էֆ․ի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կիւմիւշխանէի կառավարիչ Հասան Խայրի փաշայի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սուրիոյ նահանգին մարդահամարի քննիչ Զէքեայի պէյի և երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ մարդահամարի տեսուչ Հասան պէյի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Տրապիզոնի մետրապոլիտ Տ․ Կոնստանդիանոսի և Թոգաթի մետրապոլիտ Տ․ Ալեքսանդրոսի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Կ․ Պոլսոյ հոլանտական հիւպատոսին կնոջ՝ Տիկին վան Բիէքէրզէէլի։

ԺԷԶՈՒԻԹՆԵՐԸ․—Թուրք լրագիրներու այս օրուան թիւին մէջ հրատարակուած Պաշտօնական Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսայէն դուրս հանուելիք ժէզուիթ կրօնականները օսմ․ երկիրներու մէջ պիտի չընդունուին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ․—Մալիէի մէջ կազմուած ելմտական յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել հասոյթներու գանձման դիւրացմանը և պաշտօնեաներու ամսաթոշակներուն կանոնաւոր վճարմանը համար, անցեալ օրը նորէն գումարուեցաւ։ Նախ խորհրդակցութիւն կատարեց Գոնեայի կուսակալ Ֆէրիտ փաշայի առաջարկութիւններուն վրայ, որոնցմով զանազան միջոցներ ցոյց կու տար երկրագործներու պատրաստ ունեցած արմտիքներուն վաճառումը դիւրացնելու համար, որպէս զի կարենան վճարել տուրքերու յետնեալ մասերը։ Յանձնաժողովը հաւանելով Ֆէրիտ փաշայի գլխաւոր առաջարկութիւններուն, սա որոշումները առաւ։— Առեւտրական սակարաններ հաստատել Կ․ Պոլսոյ, Գոնեայի ու Էնկիւրիի մէջ։ Բաւական թուով մթերանոցներ հիմնել Կ․ Պոլսոյ մէջ և ուրիշ տեղեր, առանց սպասելու՝ Հայտար Փաշայի նաւահանգիստին ու քարափին շինութեան աւարտելուն։ Այս որոշումները արդէն վաւերացած են կայս․ Իրատէով։ Այդ մթերանոցներու շինութեան մասին կատարուելիք խորհրդակցութեանց պիտի մասնակցին առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, Կ․ Պոլսոյ առեւտրական սենեակին և Անատոլի երկաթուղիներուն կողմէ ներկայացուցիչներ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ․— Լոքալ Անցայկըր, խօսելով Ատալպէյթ իշխանին համար Կ․ Պոլսոյ մէջ եղած փայլուն ընդունելութիւններուն վրայ, կ՚ըսէ թէ Վեհ․ Սուլթանը բարեհաճեր է Իր ձեռքովը իշխանին կուրծքէն կախել Իֆթիխարի ադամանդեայ պատուանշանը և Լիաքաթի ոսկի շքադրամը։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվը, ինչպէս երէկ ծանուցինք, Նոյեմբեր 20ին Գահիրէէն ճամբայ պիտի ելլէ, Սուտան ուղեւորելու համար։ Կը կարծուի թէ Նախարարներն ալ պիտի հետեւին Խտիվին այդ ուղեւորութեանը պահուն։ Բարձրաստիճան զինուորական քանի մը սպաներ որոշեր են Սուտան երթալ, Խտիվին ըլլալիք ընդունելութիւնները պատրաստելու համար․ նաեւ հրաւիրել ցեղապետները որ պատրաստուին փայլուն ընդունելութիւն մը ընելու Խտիվին։ Հաւանական կ՚երեւայ որ Ապպաս Հիլմի փաշա ուղղակի Ասուան երթայ և անկէ ալ Սուտան․ վերադարձին պիտի այցելէ նոր ջրամբարները։ Խտիվին ուղեւորութիւնը քանի օր պիտի տեւէ։ Մինչեւ հիմա սա յայտնի է թէ Խտիվը Խարթումէն անդին պիտի չերթայ։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր թէեւ երկուշաբթի անկողնէն ելած էր, բայց նորէն հիւանդացաւ։ Հիւանդութենէն ի վեր Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր դեսպանատան գործերով չզբաղիր։ Վեհ․ Սուլթանը միշտ տեղեկութիւն կ՚առնէ դեսպանին վիճակին վրայ։

Գ․ ՖՈՆ ՍԻՄԷՆՍԻ մահուան առթիւ Վեհ․ Սուլթանը ցաւակցութիւն յայտնել տուաւ անոր ընտանիքին։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորտատօ իշխանը, երէկ, հելլէնացի քանի մը վաճառականներ իր ներկայութեանը հրաւիրելով, Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ կնքուած հիւպատոսական պայմանագրութեան գործադրութեանց մասին կարգ մը զեկոյցներ ըրաւ անոնց։

ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ․—Կայս․ Իրատէի մը համաձայն, կրթական նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ 19,000 ոսկիի յաւելում մը եղաւ՝ կրթական գործը աւելի ընդհանրացնելու և օտար բոլոր լեզուներու ուսուցումը ընդարձակելու համար օսմ․ երկիրներու մէջ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարք Տ․ Եոաքիմ Սրբազան, երէկ, գործակատար Անաստասի Իքթաւիս էֆ․ի հետ կայս․ պալատ գնաց։

—Կիպրոսի արքեպիսկոպոսին ընտրութեան խնդրին համար Ֆէնէրի Պատրիարքարանին կողմէ ղրկուած պատուիրակը հեռագրեց Պատրիարքարան թէ երկու կուսակցութիւնները՝ այսինքն Քիթիոնի ու Սիրէնէի մետրապոլիտներունը, համաձայներ են Կ․ Պոլսոյ, Երուսաղէմի ու Աղեքսանդրիոյ օրթոտոքս Պատրիարքներուն իրաւարարութեանը դիմելու համար։ Անհամաձայնութեան առարկան ընտրութեան եղանակն է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ․ — Հավրէն առջի օրուան թուականով առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ խահուէի գինը մէկուկէս ֆր․ բարձրացեր է։

—Հաւկիթի գինը ինկած է Մարսիլիոյ մէջ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ օրէնսդիր ճիւղին յանձնուեցաւ Գ․ Պէյլըրի խնդրած մենաշնորհին խնդիրը՝ Կ․ Պոլսոյ մէջ պաղ օդի մթերանոցներ հաստատելու համար։ Այդ ծրագիրը կ՚ըսուի թէ պիտի ընդունուի։ Մօնիթէօր կ՚ըսէ թէ խնդրուած արտօնութիւնը կը տրուի Գ․ Պէյլըրի, երկրին մատուցած ծառայութիւններուն համար, մանաւանդ կայսերական վաճառականութեան մէջ։ Մթերանոցները պիտի հաստատուին Ղալաթիոյ ու Պոլսոյ կողմը, որոնց մէկը ձկնաշուկային մէջ, ձուկերու պահպանութեանը համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ․— Առողջապահական Բարձրագոյն Խորհուրդը տեղեկանալով որ Պաթումի մէջ ժանտախտէ երեք դէպքեր պատահած են, որոնց մէկը մահացու, իր երէկուան նիստին մէջ որոշեց հոկտ․ 16էն սկսեալ Սինոպի մաքրանոյն մէջ տասը օրուան քարանթինայի և ախտահանումներու ենթարկել Պաթումէն ժամանող բոլոր նաւերը։

—Խորհուրդը նաեւ հեռագրեց բոլոր կայաններուն որ Լիվըրփուլէն ժամանողները անհատաբար բժշկական քննութեան ենթարկուին ց՚նոր տնօրինութիւն։

—Առողջապահական Խորհուրդը նաեւ որոշեց 48 ժամուան իջեցնել Սուէզէն Կարմիր ծովի նաւահանգիստներուն համար սահմանուած քարանթինան։

—Ջիտտէի մէջ (Եգիպտոս) հինգշաբթի օրը ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեցաւ․ ուրբաթ ալ մէկ․ կիրակի օրը մէկ մահ պատահեցաւ։

ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ․—Հելլէնական դեսպանը, առջի օրը, Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքին։

ՌԵՃԻՓ անօրէն Գ․ Ռոմպէր, որ երէկ Եգիպտոս ուղեւորեցաւ իր կնոջ հետ, քիչ օրէն Կ․ Պոլիս պիտի դառնայ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նոր կուսակալ Նազըմ պէյ, անցեալ շաբթու, երեքշաբթի, Էրզրում ժամաներ է։ Երկու վաշտեր զինուորական պատիւ ընծայեր են՝ իրենց նուագածուներուն առաջնորդութեամբ։ Կայս․ Ֆէրմանը հինգշաբթի կարդացուեր է։ Օտար բոլոր հիւպատոսները կառավարական պաշտօնատունը երթալով բարի գալուստ մաղթեր են Ն․ Վսեմութեան։

—Նախորդ կուսակալ Րէուֆ փաշա նոյն երեկոյեան դէպ ի Տրապիզոն ճամբայ ելեր է, Կ․ Պոլիս դառնալու համար։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ Պրեսիմ խանը Թօրոսեթի տարածքներու մթերանոցի պիտի վերածուի։ Ճարտարապետ Գ․ Վալըրի Իզմիր պիտի երթայ յատակագծերը պատրաստելու համար։

ԻՍՔԵՆՏԷՐՈՒՆԷՆ կը գրեն թէ Քարմ կրօնաւորներուն կողմէ կառուցուած կաթոլիկ եկեղեցիին շինութիւնը աւարտեր է։

ԳԱՀԻՐԷԻ լրագիրները լուր մը կը հրատարակեն Սուտանէն՝ ծանուցանող թէ Տարֆուրի ցեղապետ Ալի Տինար արիւնալի ընդհարում մը ունեցեր Թանայի էլ—Սէննուսի ցեղապետին հետ, որուն մարդերը յաղթուեր են։

—Սուտանի և Հապէշիստանի միջեւ սահմանագլուխները վերջնական կերպով գծուեր են։ Այդ կերպով Հապէշիստանի հիւսիսային, արեւելեան ու արեւմտեան սահմանները գծուած են և միայն կը մնայ հարաւայինը՝ դէպ ի Ռուտոլֆ լիճը, և հարաւային արեւելեանը՝ Ծոմալի հովտին մէջ։

—Հապէշիստանի մէջ անձրեւներու և շոգին, այս տարի, սովորականէն կանուխ դադրած ըլլալով, Կապոյտ Նեղոսը, Սոպաթ ու Աթպարայի ջուրերը իջան․ վերջին լուրերու նայելով, ջուրերու ցածնալը շարունակեր է հոկտեմբերի առաջին կէսին մէջ։ Նեղոսի կացութիւնը 1899էն լաւ է։

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ մէջ մինչեւ հիմա կալուածներու Ֆէրաղի Թագրիրները կը տրուին Շէրիի դատաւորներուն առջեւ։ Արդ, պետական Խորհուրդը որոշեց որ այդ գործողութեան ներկայ ըլլան նաեւ տէֆթէրտարները, մէքթուպճիները և քաղաքային ու պատժական դատարաններու նախագահները, որպէսզի աւելի կանոնաւոր կերպով կատարուին։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ամերիկեան նոր հիւպատոսին պաշտօնը վաւերացաւ Բ․ Դրան կողմէ։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ պաշտօնեաներու հանգստեան թօշակի սնտուկին հաշուակալ կարգուեցաւ Հաշուակալութեանց Ատեանին անդամ Հաճի Նուրի պէյ, որուն յաջորդեց նոյն սնտուկի հաշուակալ Էմին էֆ․։

ՆԵՐԿԱՇԱՐԺ․—Առջի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկուշաբթի իրիկուն Թուլճա ու Բէյէք․բոլ քաղաքներուն և Սինցայի ու Նէնի Վարոշի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը, կայս․ Իրատէի մը համաձայն, և որոշմամբ Նախարարաց Խորհրդոյ, հրահանգ տուաւ թէ ճահիճներ և լիճեր մաքրելու համար արտօնութիւն ուզողներուն արտօնութիւն չտրուած, պէտք է խնդիրը մատուցանել Բ․ Դրան և առնուելիք հրահանգին համաձայն գործել․ նաեւ քարափ, նաւահանգիստ և ուրիշ հաստատութիւններ շինուած տեղերը թոյլ չտալ որ պայմանադրութեանց տրամադրութիւններէն դուրս հողեր գրաւուին։

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ․—Օրէնքը կը տրամադրէ թէ պահանջուած բան մը եթէ գոյութիւն ունի, նոյնութեամբ վերադարձնելուն, և եթէ սպառած կամ ոչնչացած է, այդ պարագան հաստատուելով անոր արժէքին գանձմանը համար վճիռ կը տրուի։ Վճռաբեկ ատեանը որոշեց թէ դատարան մը երբ պահանջողին լոկ յայտարարութեանը վրայ անոր պահանջած փոխարժէքին գանձմանը որոշում տայ, այդ որոշումը պիտի բեկանի։

Բ․ ԴՐԱՆ կողմէ ծանուցուեցաւ ամէն կողմ թէ կառավարական շէնքերը և ստացուածքները ապահովագրելու առթիւ, պէտք է նախամեծարութիւն տալ օսմ․ ապահովագրական Ընկերութեան։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան թօշակի սնտուկին վարչութիւնը գրեց բոլոր նահանգները՝ շուտով և ժամանակին ղրկել իրեն յատկացուած գումարները։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ զետեղման ծախքին համար հաստատուած դրոշմաթուղթերէն դատարաններուն մէջ գործածուածները, բուն իսկ դրոշմաթուղթերուն նման, իբրեւ դատական ծախք պիտի նկատուին և անիրաւ ելած կողմէն պիտի գանձուին։

ԿԱԶԻ ՏՈՒՐՔ․—Զեանճաս պաշտօնատանը որոշեց թէ ամառանոց գացողները երբ ձմեռուան եղանակին իրենց տեղերը դառնան, կազի տուրքը պիտի գանձուի միայն բնակած ամիսներուն համար։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ․—Պետական Խորհուրդին ելմտական ճիւղը որոշեց թէ երբ կառավարութեան սեփական կալուածի մը կամ հողի մը վարձակալը իր վարձքը չվճարէ և հարկ ըլլայ անոր կամ երաշխաւորին մէկ ստացուածքը աճուրդով վաճառել, և երբ դուրսէն գնող մը չներկայանայ, պէտք է անոր արժէքը ըստ օրինի սահմանել և տէրութեան սեփականութիւն նկատել, ինչպէս կ՚ըլլայ տասանորդի վարձակալներուն կամ անոնց երաշխաւորներուն համար։

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիքոլա Բ․ կայսեր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, յառաջիկայ շաբաթ, դեսպանատան մատուռին մէջ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին և յետոյ դեսպանատան սրահին մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւն մը տեղի պիտի ունենայ։

ԶՈՒՆԿՈՒԼՏԱՔԻ նաւահանգիստին շինութիւնը աւարտելով, հոկտեմբերի վերջերը պիտի յանձնուի Էրէյլիի հանքերու Ընկերութեան։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ ոստիկաններուն համար կ՚ըսէ Իգտամ, իմացուելով որ իրենց պաշտօնին անհամապատասխան արարքներու մէջ կը գտնուին, ոստիկանութեան նախարարութեան կողմէ քննիչներ ղրկուեցան Մաքրիգիւղ։ Կատարուած քննութեամբ հաստատուեցաւ որ այդ ոստիկանները չեն կրնար այլ եւս Մաքրիգիւղ մնալ և հետեւաբար պիտի փոխուին։

«ՄԷՍՈՒՏԻԷ» զրահաւորին նորոգութիւնները աւարտած և թնդանօթներն ալ զետեղուած ըլլալով, քանի մը օրէն Ճէնովայէն ճամբայ կ՚ելլէ Կ․ Պոլիս գալու համար։

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ԿԻՆԸ․ — Երէկ Գումգաբուի Նշանճը Թօղը տունէ մը օգնութեան ձայներ կը լսուէին։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս հոն վազեց և քննութիւն կատարելով տեսաւ թէ Էլէնի անուն յոյն կին մը երկուքուկէս տարեկան մանչ տղան ջրհորը նետելով խեղդամահ ըլլալուն պատճառ եղած է։ Էլէնի ձերբակալուելով, խոստովանեցաւ իր արարքը, ըսելով որ ամուսինը Քոչօ երկու տարիէ ի վեր զինքը թողած ու մեկնած է․ անցեալ օր զայն գտեր է Ղալաթիա, ուր փուռի մէջ գործաւոր էր և խնդրեր է որ իր քովը վերադառնայ, գոնէ արգահատելով տղուն․ Քոչօ առանց պատասխանելու, վռնտեր է զայն։ Ուստի Էլէնի յուսահատած իր թշուառութենէն, իր զաւակը տան ջրհորը նետեր է, բայց տղուն աղիողորմ աղաղակներուն վրայ քոյրը կանչեր է, զայն ազատելու համար, և վերջապէս դրացիները ու ոստիկանները իմացեր են։ Էլէնի ոստիկանութեան Դուռը ղրկուեցաւ։

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ․—Ղալաթիոյ հանրածանօթ հովանոցավաճառ՝ ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆԻ՝ կամուրջին դէմ, աջ ու ձախ, երկու անկիւններու խանութները, յաճախորդները գոհ պիտի մնան թէ՛ ապրանքներու առատութենէն և թէ՛ գիներու աժանութենէն․ Հովանոցի պէտք ունեցողները—բան մը որ ներկայ եղանակիս անհրաժեշտ է—նոյն խանութները դիմելով պիտի գտնեն՝ ոչ միայն ձեւաւոր, տոկուն և աժան հովանոցներ ու գաւազաններ, այլ և հովանոցներու հինցած կերպասներն ալ փոխելու համար, զուտ մետաքսէ, բրդախառն մետաքսէ և ուրիշ կերպասներ, յատկապէս բերել տրուած, և միշտ աժան համեմատաբար։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ․ — Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւացնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։—

Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնացաւէ տանջուողներուն դիմել Տքթ. Գաւիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ ակռը դնել երբեմն և անարմատ ակռաները արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եայլն, որոնք լաւ պատասխանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Գաւիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն սակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ԿԱՐԵՒՈՐ.—Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Օ Կրան Մակազէն ծանուցման վրայ, զոր կը հրատարակենք այս էջին մէջ։ 2—6

Ազգային Լուրեր

ԱՏԱՆԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ատանայէն կը գրեն մեզ թէ Տ. Սահակ Եպիսկոպոս Խապայեան որ սեպտ. 14ին հրաւիրագիր ուղղած էր ինը Վիճակաց Առաջն. Տեղապահներուն, որպէս զի իրենց ներկայացուցիչները ղրկեն, սեպտ. 26ին ալ նոյնիմաստ հեռագիր մը ուղղեր է Սսոյ Թեմակալ Առաջն. Տեղապահներուն։ Ընտրական գործողութեանց պիտի ձեռնարկուի, ինչպէս յայտնի է, առաջիկայ շաբաթ օր 20 Հոկտեմբեր։

Սպասելով Թեմական ներկայացուցիչներուն ժամանման, Ն. Գերապատուութիւնը անգործ չի մնար և քաղքին Ս. Աստուածածին և Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիներուն մէջ փոխն ի փոխ քարոզելով հոգեւորապէս կը մխիթարէ ժողովուրդը։ Հոկտ. ի կիրակի օրը, գեղեցիկ քարոզ մը խօսեր է Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն մէջ, բնաբան ունենալով. «Երանի որովայնին որ կրեաց զքեզ և ստեանցն որ դիեցուցին զքեզ», որով զօրեղապէս շեշտեր է ծնողքներուն՝ իրենց զաւակաց դաստիարակութեան կարեւորութիւնը։

* * *

Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարք Տ. Դամիանոս Սրբազան, ընկերակցութեամբ իր Կ. Պոլսոյ Փոխանորդին և Պոլսոյ Պատրիարքական Փոխանորդին, ինչպէս նաեւ Յունաց Պատրիարքարանի գործակատար Իգնատիոս էֆ. ի, երէկ կէս օրէ վերջ Ազգ. Պատրիարքարան այցելեց և ի բացակայութեան Ս. Պատրիարքին, սիրալիր տեսակցութիւն մը ունեցաւ մեր Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Եպիսկոպոս Ճէվահիրճեանի հետ. ապա Մայր Եկեղեցի իջնելով աղօթեց ու մեկնեցաւ։

—Ս. Պատրիարքը, այսօր, պիտի նախագահէ ազգային վարժարանաց շրջանաւարտներու վկայականաց բաշխման հանդէսին, որուն համար, նախապէս հրաւիրագիր ալ ղրկուած են բոլոր ծանօթ ազգայիններու և ուսուցիչներու։

—Պէօյիւքտէրէի քարոզիչ Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վէհապետեան այս առաւօտ Պատրիարքարանի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

—Սամսոնի առաջնորդական տեղապահ Տ. Գնէլ վարդապետ Գալէմքեարեան ճամբայ ելած է՝ մայրաքաղաքս գալու համար։

—Հոկտ. 1 թուակիր Ակն Կամարականէ գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ տեղւոյն Առաջն. Փոխանորդ Գէորգ վարդապետ Ասլանեան, ընկերակցութեամբ Գաւառական Ժողովի ատենապետի և Քաղաքական Ժողովի ատենադպրին, թեմական այցելութեան ելեր է Բենկեայ, Լէճք և Նարվիր գիւղերը։ Կարգ մը թեմական գործեր կարգադրուեր են անոնց շնորհիւ։ Առաջնորդարանը նորոգուելու վրայ է, բան մը որուն շատ պէտք ունէր։

—Ս. Էջմիածնի միաբան Տ. Բագրէն վարդապետ Խարկովէն Բեդրսպուրկ երթալով տեղւոյն եկեղեցական Խորհուրդին պարզեր է Խարկովի ժողովրդեան հոգեւորապէս անմխիթար վիճակը և դրամական օգնութիւն խնդրեր է։ Եկեղեցական Խորհուրդը իրաւացի գտնելով Տ. Բագրէն Հօր առաջ բերած պատճառները, որոշեր է իւրաքանչիւր տարի 1500 րուբլի տալ իբր վարձ աղօթատան և իբր թոշակ քահանայի։ Տ. Բագրէն Հայր Բեդերսպուրկէն վերադառնալով Մոսկուա, Սեպտ. 9ին, կիրակի օր, Ս. Պատարագ մատուցեր և կարճ ու ազդու քարոզ մը խօսեր է, որ լաւ տպաւորութիւն ձըգեր է ժողովուրդին վրայ։ Տ. Բագրէն վարդապետ ապա Էջմիածին ուղեւորեր է։

—Հոկտ. 7ի կիրակի օրը Իգտիրի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ հոգեհանգիստ կատարուեր է Թիֆլիսի քաղաքագլուխ հանգուցեալ Պ. Գէորգ Եւանգուլեանցի հոգւոյն համար, ի ներկայութեան Առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի։

—Մուշէն կը գրեն մեզ հոկտ. 2 թուով.

—Մշոյ Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Խորէն Ծ. Վարդապետ Պէհրիկեան, որ սեպտեմբերի վերջերը Կարին ժամանած էր, 26ին անկէ մեկնելով՝ Խնուսի և Վարդոյի ճամբով Մատնավանք հասած էր սեպտ. 30ին։ Արդէն կանխագոյն որոշման համաձայն, նոյն վանքը կը գտնուէին Մշոյ Գաւառական Կրօնական եւ Քաղաքական Ժողովներու ատենապետները, անդամներէն մէկ քանին և ուրիշ ազգայիններ, Խորէն վարդապետը դիմաւորելու և արժանավայել կերպով քաղաքս առաջնորդելու համար։ Պատրիարքական Փոխանորդ Հայրը՝ իր ուղեկիցներով ու դիմաւորողներով՝ գիշեր մը Մատնավանքի մէջ անցուց։ Հետեւեալ օրը, հոկտ. 1ին, մեկնելով անկէ, ժամը 9ի ատենները քաղաքս Առաջնորդարանը հասաւ, որու դուռը իրեն կը սպասէին Առաջ. Նախորդ Տեղապահ Տ. Յովհաննէս վարդապետ, քահանայից դասը, աշակերտներու և ազգային վարժարանի սաներու, ինչպէս և հետաքրքիր ժողովրդեան բաւական ստուար բազմութեան մը հետ։ Տ. Խորէն վարդապետ Առաջնորդարանի փողոցը հասնելուն պէս՝ ձիէն վար իջաւ, բոլոր հետեւորդներով ու ողջագուրուեցաւ Տեղապահ Հօր հետ։ Նոյն միջոցին աշակերտները կ'երգէին բարի գալստեան երգը։ Տ. Խորէն վարդապետ Առաջնորդարանին մէջ հանգիստ առնելէ յետոյ, հետզհետէ ընդունեց մեր ազգայիններու այցելութիւնները և խընդակցութիւնները իր բարի գալստեան համար։ Քաղաքիս ազգային պաշտօնական մարմիններն ալ Թաղ. Խորհուրդներ ևն. կը շարունակեն այցելութիւններ տալ։ Տ. Խորէն վարդապետ ընկերակցութեամբ Տ. Յովհաննէս վարդապետի և Քաղաքական Ժող. ի ատենապետին, իր առաջին այցելութիւնը տուաւ երէկ քաղաքս Վսեմ. Կառավարչին և ապա Վսեմ. Կուսակալ պէյին, մատուցանելով իր պաշտօնին վերաբերեալ Կայսերական Պէրաթը և ուրիշ յանձնարարականները, սիրալիր կերպով ընդունուեցաւ Նոցին Վսեմութեանց կողմէ։»

—Արաբկիրի Առաջնորդ Մուշեղ Ծ. վարդապետ տեղւոյն մէջ բացուելիք Որբանոցին նկատմամբ տեղեկութիւններ հաղորդած է տեղեկագրով մը, որ Նըպաստից յանձնաժողովի առաջիկայ նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի։

—Նիկոսիայէն կը գրեն մեզ հոկտ. 18 թուով.—Կիպրոսի Առաջնորդ Պետրոս վարդապետ Սարաճեան, Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին հրամանով այսօր Կիպրոսէն կը մեկնի դէպի Իզմիր, անկէ իր հայրենիքը, Սիվրիհիսար, այցելելու և ապա՝ Կ. Պոլսոյ ճամբով Երուսաղէմ վերադառնալու մտադրութեամբ։ Հայր Սարաճեան Կիպրոսի հոգեւոր հովուութեան կոչուած է՝ ճիշդ երկու տարիէ ի վեր, և կրնանք ըսել որ իր առաջին պաշտօնավարութեան այս առաջին փորձը արդիւնաւոր եկեղեցականի մը գրաւականը եղաւ։ Իբրեւ հոգեւոր հովիւ՝ իր պարտականութիւնը կատարած ըլլալու համար՝ գրեթէ ամէն կիրակի կը քարոզէր. և իր միջնորդութիւնը, պաշտպանութիւնը և բարոյական կամ նիւթական օժանդակութիւնը չէր խնայեր, ուր որ հարկ զգացուէր։ Իր պաշտօնական յարաբերութիւններն ալ օտարազգիներու և կառավարական պաշտօնեաներուն հետ՝ պատշաճ և պատուաբեր եղած են։ Մասնաւորապէս նշանակելի է Հայր Սարաճեանի գործնական սէրը դպրոցներու վրայ։ Մանչերու և աղջիկներու տեղական վարժարաններուն մէջ վերին հսկողութեան և ուսուցչութեան պարտքեր ստանձնելէ զատ՝ յատուկ հոգածութիւն կը տածէր Ազգ. Որբանոցին համար, ուր, նմանապէս կը դասախօսէր, և անոր յաջողութիւնն իր ջանքերուն արդիւնք եղած էր։

—Բաղէշէն կը գրեն մեզ հոկտ. 2 թուով.—Նախորդ շաբթու մէկ քանի տողերով ծանուցինք քաղաքս Միացեալ վարժարաններու և Կեդրոնականի վերաբացումը։ Արդարեւ Բաղէշի կրթական գործը մեծ հարուած մը պիտի կրէր, եթէ հայրաբար ճգամբ ձեռք բերուած դպրոցներու միացումը լուծուէր։ Բայց Վարչական Ժողովը և Ուսումնական Խորհուրդը իմաստուն գտնուեցան միջոցներ առնելու և պիւտճէի հաւանական ու տկնեւ բայց հաւասարակշռելով՝ վարժարանները բանալու և ապագայ ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ չմնալու համար։ Բաղէշի ապագայ սերնդեան մտաւորական յառաջդիմութեան ու դաստիարակութեան նախանձայուզութիւնը չէր որ կը հետաքրքրէր ցանցառ թուով ու անձուկ մտքով անհատներ արգելքներ յարուցանելու և ո՛չ ալ միշտման գաղափարի գիտակցութիւնը. այլ խանդաւութիւնը և գձուձ հաշիւները, որոնք դժբաղդաբար մակաբոյծներն են մեր կրթական գործերուն։ Արդար զայրոյթ մը կը զգայ մարդ, երբ կը տեսնէ կարգ մը պոռոտաբոյծ ու փքուռոյց անձինք, որոնք գործի գլուխ անգամ մը անցնելէ ետք՝ կ'իւրացնեն սեփականութիւնները ու կը սկսին այնուհետեւ ըստ հաճոյս և ըստ կամս շահագործել նոյն իսկ սահմանադրական հաստատութիւնները, չճանչնալով ո՛չ հաշուետուութեան և ո՛չ համարատուութեան փոխադարձ պարտականութիւնները։ Գաւառական վարչութիւնը որոշած էր որ Ամլորդւոյ վանքին ծախսերն ալ միացեալ վարժարանաց շրջանակին մէջ գըտնուի և վանքը իր հասոյթէն իւրաքանչիւր տարեկան դրամ մը վճարէ միացեալ գանձանակին։ Երկու թաղականներ՝ մէկը ծերացած ու զառամած եւ միւսը ազգային գործօն պաշտօններէ հեռացուած, կը հետեւին ընդդէմ այդ որոշման։ Կրթական գործին դրամ չտալու համար՝ սին ու սնոտի պատրուակներ կ'ընեն, վանքի շէնքերու նորոգութեանց խօսքեր կ'ընեն եւ եթէ հարկ ըլլայ, հաստատուն շէնք մը պիտի քանդեն նոր ծախքի դուռ մը բանալու եւ կրթութեան դրամ չտալու պատրուակով։ Բարեբաղդաբար, կը լսենք որ Քաղաքական Ժողովը հաստատ է իր որոշման մէջ եւ զայն յարգել պիտի տայ ամէն պարագայի մէջ. Քաղաքական Ժողովը արդարեւ գովելի նախանձայուզութեամբ փարած է դպրոցներու միացման գործին։ Ուսումնական Խորհուրդն ալ ձեռնհաս եւ ազդեցիկ անդամներէ կազմուած է։ Հետեւաբար, պատճառ մը չունինք տարակուսելու Միացեալ վարժարանաց այս տարուան յառաջդիմութեան մասին։ Իղձ է թէ աւելի լայն մտածումներով Ուսումնական Խորհուրդը հիմնական միջոցներ խորհէր միանգամ ընդ միշտ Բաղէշի կրթական հարցին վերջնական լուծում մը տալու համար և ամէն տարի չի բաղխէր այնպիսի դըժուարութեանց, որոնք յուսահատութիւն պատճառելու բնութիւն ունենային։

«—Կը գովուի Քաղաքական Ժողովի երկու անդամներուն կօշկակար էֆ. Խաչմանուկեանի և Սերովբէ էֆ. Շողիկեանի ընթացքը, ի նպաստ վարժարանաց համար բացուած հանգանակութեան մէջ. Յիշեալները շաբթէ մը ի վեր շարունակ կը պըտըտին դռնէ դուռ և խանութէ խանութ, անձամբ դրամ հաւաքելու համար։

«—Անդիր-Կապարի որբանոցն ալ իր հինգերորդ տարւոյ շրջանն սկսած է։ Վեց անընդունակ աղջիկներու հեռացումը Հոգաբարձութեան կողմէ տեղեկագրուած էր Քաղաքական Ժողովին. արդ կը լըսենք որ այս վերջինը իր հաւանութիւնը չէ տուած այս մասին նկատել տալով որ որբանոցները պատսպարաններ են, հոն անխտիր պատսպարուելու են ընդունակն ալ անընդունակն ալ, մանաւանդ որ երեք ամիս կը մնայ որբանոցի շրջանի լրման, ըստ ծանուցման Ազգ. Պատրիարքարանի։ Նաեւ կը լսենք թէ Քաղաքական Ժողովը կարգ մը դիտողութիւններ ալ ըրած է առանց իր որոշման սպասելու, երկու երեք ուրիշ որբանոցէն դուրս հանած ըլլալուն և հակառակ Պատրիարքարանի զեկուցմանց ու յանձնարարութեանց, արհեստներու մղում չտրուելուն համար։ Զանազան արհեստներու վերաբերեալ կարգ մը գործիներ, որոնք Ամերիկայէն բերուած են, Մըսթըր Ճօրճին միջոցաւ, զարմանալի է որ հոս ու հոն ցիր ու ցան կը մնան և մէկ մասը դեռ չեն վերցուած պանդոկէն։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Յարութիւն էֆ. Կիւլպէնկեանի ընդ. օրիորդ Նուէմի Աւլգեանի ամուսնութեան առթիւ, փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։ Պօղոս էֆէնտի Էքսէրճեան 108 ղրուշ Տէր և Տիկին Տօքթ. Կ. Մութաֆեան 108, Տիգրան էֆ. Յ. Գույումճեան 216, Գրիգոր էֆ. Էվլեան 216, Գրիգոր էֆ. Ալեանաքեան 216, Բէթրի էֆ. Մանչուլեան 216, Օննիկ էֆ Համալեան 216, Յարութիւն էֆ. Գարամանեան 108, Տէր և Տիկին Տօքթ. Տաղաւարեան 108, Սարգիս Տիլսիզեան որդիք 108 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս դը Քոնսթանթինոբլ)

ԱՒՍՏՐԻԱ – ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Հոկտ.— Երեսփ. Ժողովը շարունակեց նախահաշուին առաջին ընթերցումը։ Նախագահը Պ. ֆոն Քէօրպէր, զանազան առարկութիւնները պատասխանելով, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը բնաւ չէ մոռցած ազգային խնդիրներու կարգադրութեան պէտքը։ Բայց նաեւ թէ տնտեսական անհրաժեշտ խնդիրները կարգադրուելուն պէս, Գերմաններուն և Չեխերուն առաջարկութիւններ պիտի ընէ միջնորդութեան համար։ Նախագահը հրաւիրեց բոլոր կուսակցութիւնները համաձայնութեամբ գործել, որպէս զի ներքին խաղաղութիւնը վերահաստատուի։

—Երեսփոխան Շէօնէրէր ամերիկական բանաձեւ մը ներկայացուց, որպէս զի Աւստրիա-Հունգարիա միջամտէ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին՝ ի նպաստ Պօէրներուն։

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Հավաս ստոյգ աղբիւրէ առած լուրի մը վրայ բոլորովին անհիմն կը նկատէ այն զրոյցը թէ անգլիական արքայական սուրհանդակ մը, երէկ, Սան-Ռէմօ հասած ըլլայ օթէլ մը պատրաստելու Էտուարտ Թագաւորին, որ իբրեւ թէ յունուարի վերջերը հոն պիտի երթայ, ձմեռը անցընելու։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԲԷՇԹԱ.— Ֆրանց Յօսէֆ կայսրը և Միխայիլ մեծ դուքսը, առաւօտ, միասին այցելեցին Հօնվէտ զինուորներու զօրանոցը, յետոյ զօրապետին ակումբին մէջ ճաշեցին։ Ժողովրդեան ստուար խումբ մը, որ հաւաքուած էր ակումբին շուրջը, համակրական արտայայտութիւններ ըրաւ կայսեր ու հիւրին համար։

ԺԱՆՏԱԽՏ

ԼԻՎՐՊՈՒԼ.—Մինչեւ հիմա պատահած և պաշտօնապէս ծանուցուած ժանտախտէ մահերէն զատ, երեք-չորս ուրիշ մահեր ալ ծանուցուեցան՝ կասկածելի հանգամանքով։ Քանի մը հոգիներ հիւանդանոցի մէջ մեկուսացուեցան։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

ՀՌՈՄ.—Վերին Իտալիոյ քանի մը քաղաքներուն մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան կէս օրէն երեքուկէս ժամ յետոյ։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՉԻՆ

ԲԱՐԻԶ, 30 Հոկտ.—Չին ղրկուած ֆրանսական արշաւախումբին դրօշը, այսօր, հանդիսաւորապէս զետեղուեցաւ Էնվալիտներու շէնքին մէջ։

ՄԻԽԱՅԻԼ ՄԵԾ ԴՈՒՔՍԸ

ԲԷՇԹԱ.—Միխայիլ մեծ դուքսը այցելեց քաղաքը. Ջերմագին ընդունելութիւն մը գտաւ ու ներկայ գտնուեցաւ Թատերական ներկայացման մը։

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ՎԻԷՆՆԱ.—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը հաստատէ թէ Անգլիոյ թագաւորը յունուարի առաջին օրերուն Սան-Ռէմօ կը սպասուի։

ՍԵՐՊԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ խումբ մը արմատականներ առաջարկութիւն մը ներկայացուցին, պահանջելով դատաստանի ենթարկել Վլատան Կէորկէվիչի դահլիճը, գաղտնի վարկերը վատնած ըլլալուն համար։

ԳԷՈՐԳԻՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ՎԻԷՆՆԱ.— Յունաստանի թագաւորը քանի մը օր Վիէննա պիտի մնայ։

ՑՈՐԵՆԻ ԳԻՆԸ

ԼԻՎՐՊՈՒԼ.—Ամերիկայի մէջ գինները ինկած ըլլալով, հոս ալ գինները 5/8 կորսնցուցին։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Քէբթաունէն կը հեռագրեն թէ գերմանական ու ֆրանսական շոգենաւեր ռազմամթերքներ տարած են Պօէրներուն համար։

—Կը ծանուցուի թէ Նոր Զելանտայի նախագահը Օրանժի կառավարիչ պիտի անուանուի։

— Բրետորիայէն կը հեռագրեն թէ Մէքսիօ գետին մօտ կռիւ մը տեղի ունեցեր է Տըլարէյի Պօէր զօրավարին և Լորտ Մեթիուէնի միջեւ։ Անգլիացիներէն 28 հոգի սպաննուեցան և 55 վիրաւորուեցան։ Պօէրներէն 40 մեռեալ կայ։

ՊՐԻՒՍԷԼ. — Համպուրկի և Անվէրսի մէջ մերժուեցաւ անգլիական նաւերը բեռնաւորելու առաջարկը։

ՔՈՐԷԱ

ԲԱՐԻԶ.—Թայմզ կը հերքէ այն զրոյցը թէ Քորէական փոխառութիւն մը պիտի կնքուի։

REVUE UNIVERSELLE

19 Հոկտ. 1901

Լէ քօնքէթ տիւ վէր ֆրանսէ.—Լա Ֆօթիկ է լը սօմէյլ.—Լը մուվըման ժէնէրալ.—Լա վի միլիթէր, լէ լէվր, լէ սիանս.—Մէ է տօքիւման։։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմ. քոնսոլիտէն և երկաթուղին կարեւոր բարձրացումներ ունեցած են երէկուընէ այսօր։ Այս առաւօտ 25 ղրշ. 17 փր. քոնսոլիտէն և 96.5 Ֆր. երկաթուղին բացուեցան, բայց մինչ այս տողերը կը գրուին քոնսոլիտէն 25 ղրշ. 20 փր. և երկաթուղին 97ուկէս Ֆր. կը գտնեն հոս։ Ֆրանսական ռանթը դարձեալ 10 սնդ. վրայ դրած է, իսկ՝ անգլիական քոնսոլիտէն ու Թրանսվալը գրեթէ նոյն վիճակին մէջ կը մնան։

Վաղը Եւրոպացւոց Ամենայն Սրբոց տօնին առթիւ, Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի ըլլայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ռ.	25	17 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	25	19
Ամէնէն վար գին	»	25	14
Բաւմէյլի երկաթ. գոց.	Ֆր.	96	-
Ամէնէն բարձր գին	»	96	37 1/2
Ամէնէն վար գին	»	95	50

ԲԱՑՈՒՄ 18 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ռ.	25	19 1/2
Բաւմէյլի երկաթուղի	Ֆր.	97	37 1/2
[illegible]		—	—
Ռէժի		13	—
Օսմ. Պանքա		—	—
[illegible]		0	10
[illegible]		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	65
Թրամուէյ բաժնեթ.		5	65
» [illegible]		1	30
« [illegible]		48	—
[illegible]		165	—
[illegible]		72	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն	Ղրշ.	110	05
» » չէք	»	110	35
Բարիզ	[illegible]	23	78 3/4
» » չէք	»	23	78 1/4
[illegible]	[illegible]	21	57
Վիեննա	[illegible]	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔ

10 Ֆրանքնոց	87	25
Անգլիական ոսկի	110	06
[illegible]	89	20
[illegible]	100	08
Մէճիտիէ արծաթ	19	39
[illegible]	5	10
[illegible]	8	68

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ 30 Հոկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	50
Օսմանեան Սերի Ա.	25	60
Օսմանեան Սերի Բ.	25	50
Օսմանեան Սերի Դ. գոց.	23	12 1/2
Օսմանեան Սերի Դ.	23	37
Օսմանեան 1890	93	10
Հելլենիկ 5 %	38	50
» Մոնոփոլ	39	50
[illegible]	83	—
[illegible]	48	—
[illegible] 1855	108	12
[illegible]	108	12
[illegible]	165	12
[illegible]	3	03

[illegible] երկաթուղի		12	50
Փոխառութիւն		25	300

ԲԱՐԻԶ, 30 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	80
» » 3 1/2 %		102	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) գոց.	Ղրշ.	23	20
» ») բաց.	»	23	25
» » » Բ.	»	49	30
» » » Գ.	»	25	20
Օսմ. Պանքա. Բաժնեթ.	Ֆր.	506	—
Օսմանիէ	»	625	—
Բաւմէյլի երկաթուղի	»	99	—
Օսմ. [illegible]	»	506	—
Օսմ. Ռէժի	»	307	—
[illegible] 4 %		480	50
[illegible]		979	-
Ֆրանսական Ռանդ	»	98	85
Իսպանական արտաքին	»	69	82
[illegible]	»	75	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	090
[illegible]	»	—	3

ՊԵՐԼԻՆ, 30 Հոկտեմբեր

Օսմ. Լոթ	»	216	35
Բաւմէյլի երկաթուղի	»	97	—
Անատօլի երկաթ. պարտամուրհակ	»	97	80
Փ. [illegible] Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	265

ՎԻԷՆՆԱ, 30 Հոկտեմբեր

Փոխագ. Լոնտոնի վրայ	»	239	20
Բաւմէյլի երկաթուղի	»	90	20
Օսմ. Ռէժի	»	278	—

ՅԱԿՈԲ ՏՈՒԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Մահմուտ փաշայի չարշըն, Թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անօյշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Ֆօնտան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին։ Գիները չափաւոր են։ 33—104

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՆԵՐ

Յանձնուած Պ. Միքիոթթիի

Իր գործարանին արտադրութեանց մասին

Կայսերական բժշկական վարժարանին տնօրէնութեան կողմէ ներկայացուած տեղեկագիրը կը հաստատէ որ եղած տարրալուծումներով ապացուցուած է թէ Միքիոթթիի գործարանին ՔՕՆԵԱՔԸ, ՄԱՍԹԻՔԱՆ ու ՏԻՒԶ օղին առաջնակարգ խաղողէ պատրաստուած են։

(Կնիք տնօրէնութեան)

* * *

Նկատի առնելով եղած կարգ մը տարրալուծումները և հիմնուելով իմ անձնական քննութեանցս վրայ, կը յայտարարեմ թէ Միքիոթթիի ՔՕՆԵԱՔԸ, ՄԱՍԹԻՔԱՆ ու ՏԻՒԶԸ ամէն վնասակար նիւթէ զերծ են։

Վէհ. Սուլթանին բժշկապետ
ՏՈՔԹ. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ

* * *

Պ. Միքիոթթիի գործարանը այցելած ըլլալով՝ սա համոզումը ունեցայ թէ իր շինած ՔՕՆԵԱՔԸ, ՄԱՍԹԻՔԱՆ ու ՏԻՒԶԸ միայն խաղողէ շինուած են։ Միքիոթթիի քօնեաքը կրնայ բաղդատուիլ Ֆրանսայի լաւագոյն քոնեաքներուն հետ։ Շնորհաւորեմ Պ. Միքիոթթին՝ իր ձեռք բերած այս արդիւնքին համար։

Առաջին բժշկապետ Վէհ. Սուլթանին
ՓՕՆՔՕՎՍՔԻ ՓԱՇԱ

* * *

Աչքովս տեսած եմ որ Պ. Ն. Միքիոթթի իր ՔՕՆԵԱՔԸ կը պատրաստէ միմիայն խաղողէ շինուած գինիէ, իսկ ՏԻՒԶԸ ու ՄԱՍԹԻՔԱՆ՝ ճերմակ խաղողէ։

Բժշկապետ Վէհ. Սուլթանին
ՏՈՔԹ. ԾԱՆՆԻ

* * *

Պ. Միքիոթթիի քոնեաքին գերազանց առաւելութիւնը սա բանին մէջ կը կայանայ որ անոր շինութեան համար գործածուած գինին հին և լաւ տեսակէ է, ինչ որ պատիւ կը բերէ Արեւելքի ճարտարագործութեան։

Բժշկապետ-փոխ Բժշկապետ Վէհ. Սուլթանին
Բ. ԱԲԷՐԻ Ք. ՍԻՆԿՐՈՍ
775 5—52

Օ ԿՐԱՆ ՄԱԳԱԶԷՆ

Բերա Մեծ փողոց Բատօ Կալֆօ-Սէյոս

Պատիւ ունինք ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ ձմեռուան եղանակին առթիւ ստացած ենք նորաձեւ ապրանքներու ճոխ մթերք մը։ Մեր ներկայացուցիչը՝ Ա. Տիամանթիտիս Եւրոպա կատարած վերջին ուղեւորութեան միջոցին ճաշակաւոր ու ընտրելի ապրանքներ գնած է։ Փափաքելով գոհացում տալ մեր բազմաթիւ յաճախորդներուն խնդրանքին, նորաձեւութեան ճիւղ մըն ալ աւելցուցած ենք, որ պիտի կրնայ ամէն կերպով գոհացում տալ մեր պատուարժան գնորդներուն։ Նոյնպէս կը ծանուցանենք հանրութեան թէ մօտերս Իֆիժէնի Էրնէսթ իր աշխատանոցը հաստատած է վաճառատանս մէջ և որ իր անմրցելի ճաշակով ու ճարտարութեամբ մեծ համբաւ հանած է։ Տիկին Իֆիժէնիի աշխատանոցին մէջ պատրաստուած ամէն զգեստ բարեձեւ վայելչութիւն մը ունի և պիտի կրնայ գոհացնել ամէնէն բծախնդիր յաճախորդները։ Կը յուսանք թէ հասարակութիւնը պիտի փութայ նախապատուութիւն տալ մեր վաճառատան, ուր պիտի կրնայ գտնել իր ճաշակին յարմար ամէն տեսակ ընտիր ապրանքներ, խիստ չափաւոր գիներով։

2—6 Ա. ՏԻԱՄԱՆԹԻՏԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

1803
IMPERIAL
ԻՄՊԵՐԻԱԼ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Հաստատեալ ի Լոնտոն 1803ին
Դրամագլուխ Օ. Ո. 2,900,000
Վնասուց հատուցուած 16,000,000
Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք եայլն խիստ չափաւոր գիներով
Ընդ-գործակատար Լիազօր գործակ. Թուրքիոյ
ՖՈՍԻՕՆ Տ. ԳՈՒՐՏՃԵԼԼԻ Շ. Բ. ԳԻԻԹՐՆ
Ղալաթիա. Ինայէթ Խան

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսար Շահանէնէ միւպաեաա օլընաճաք էլյաֆըների սիեահ շուգա իլէ ապանըն իժիտոնը Թալէպ օլանլարըն էն սոն ֆիյաթ փուսուլալարընը մաղբուֆէն վէ վէքիլէթլէրի մալըն նիմունէլէրինի միւլահազեէյէ մահ հալ ռուժիմին եւրուդիրլիրիններ փաղար կիւնի նիհայեթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարիլէյհահա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 17 Թըշրինի Սանի սէնէ 317
1—3

ԻԼԱՆ

Անատոլը Օսմանլը Թիմուր Եօլը

Միւսաֆիր չէթէյէ մօխսուս օլմաք իւզրէ քամպիոնլարըն էկզամ ու հօջաքհալթբրէ միւթալիին ֆանգոն ու թէքթիմ իւթիւլէն ենը պիր ձէյթիւլին իչլէւ թուլի թըբըրինի էպլիւինէ օն թօգըղըւընտա խանի էֆէնտիէ ֆրրզէնի ֆիլոթաննը բաթօնսին խըճըժիրս համէլէրինէ Ասարալար չէքմէկ խաթթըն սոտօրի օլմագ իւզրէ Հայտար Փաշա Էսկի-Շէհիր թիմուր եօլը գըմըն իւզէրինտէ մէվգիի Թաթըեաք վէգ թահլէճէկի իլան օլունուր։

Միւտիրիյէթ

Հայտար-Բաշա
ֆի 12Թըշրինի Էվվէլ Էֆէնտէ 1901

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թանթաւուրճեան Խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցման եկամուտ, ևայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինայէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1902 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Գին 40 փարա

Ազգ. Հիւանդանոցի պարզ օրացոյցը մեզուր տպագրութեամբ հրատարակ ելած է: Ինչպէս անցեալ տարի եկեղեցական ժամերգութեանց մասը սովորականէն աւելի մանրամասն և ճոխ տեղեկութիւններ կը պարունակէր, նոյնպէս և այս տարի քարոզանիշեր օրուան եկեղեցական պաշտամանց պատշաճները աւելի ճոխացած են, Օրացոյցին սկիզբն ալ յատուկ խորան մը դրուած է ընդհանուր կէտերու վրայ ի դիւրութիւն եկեղեցականաց և եկեղեցասիրաց:

Հոգաբարձութիւնս կը փութայ յայտարարել թէ միայն Հիւանդանոցիս օրացոյցն է որ արտօնեալ և վաւերացեալ է Ազգ. Պատրիարքարանէն, հետեւաբար պէտք է ուշադիր ըլլալ անոր կողքերուն վրայ դրուած կնիքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի, 1902»:

Անցեալ տարի 50,000 օրինակի չափ պարզ օրացոյց սպառած ըլլալով, օրացոյցի հասոյթը բաւական կարեւոր աղբիւր մը դարձած է Հիւանդանոցիս համար, ուստի Հոգաբարձութիւնս կը յուսայ թէ այս տարի ալ բարեսէր ազգայինները պիտի փութան մէկ մէկ օրինակ գնել անոնցմէ և նպաստել ազգին տան մէջ խռնուած հազարէ աւելի պատսպարեալներու:

ՄԻՒՆԻԽԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ

ՊԱՎԻԼԷՐԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՑՈՎ

Այնպիսի ժամանակ մը երբ ալքօլականութիւնը մեծ վնասներ կը պատճառէ ընկերութեան, սփոփարական է մտածել թէ, առանց ինքզինքը թունաւորելու, մարդս կրնայ զովանալ Միւնիխի Պավիէ բակոն Մարճառով գարեջուրը գործածելով: Այս գարեջուրը առողջութեան վնասակար և ո՛չ մէկ նիւթ կը պարունակէ, և ոչ միայն զովացուցիչ ըմպելի մըն է, յարգի սննդարար ամառնային ըմպելիքներու մէջ, այլ նաեւ իր տեսակին մէջ անզուգական կազդուրիչ մը, իր սննդական բազմաթիւ յատկութիւններով: Ջերմագին կերպով կը յանձնարարենք մեր ընթերցողաց այս գարեջուրը որ կը ծախուի մեծաքանակ և փոքրաքանակ Թ. Էֆէնտի Սուրէնեանի վաճառատուններուն մէջ, կամուրջին մօտ, Բերա մեծ փողոց և Գալաթիա: Գործակալ Գ. Մ. Գրաճրեանի 39 Քէօթիւրլիւ խան, Պոլիս: 17—20

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՋԻԼԵԱՆԻ ԵՒ ԱՆՏՐԻԱՍ

Թիւ 23, Կալաթա, [illegible]

Ցիչեալ դրամատունը, որ իր գործառնութեանց ճշդութեամբը և ուղղամտութեամբը ծանօթ է մեր հրապարակին վրայ Ղալաթիոյ և եւրոպական սակարաններու ամէն տեսակ արժէթուղթերու բորսայ գործեր կը կատարէ: Այլեւայլ արժէթուղթեր կանխիկ կը գնէ և կը ծախէ մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ: Արեւելեան Րումէլիի երկաթուղիի Ընկերութեան [illegible] հրապարակ կը հանէ որոնք հետեւեալ գիներով կը ծախուին.

Ամբողջ	7 1/2	ղրուշ
Կէս	5	»
Քառորդ	3	»

Նաև համաձայնած ըլլալով Իզմիրի [illegible] արհեստից թարժարանին վիճակահանութեան ձեռնարկներուն հետ, այդ վիճակահանութեան տոմսակները կը ծախէ հետեւեալ գիներով.

Ամբողջ	80	ղրուշ
Կէս	40	»
Քառորդ	20	»
Մէկ ութերորդ	10	»

693

ԻԼԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Շիրքէթ խայրիէ հիսսէտարլըրընտէն պապլաղընըն 1306 սէնէսի ֆայիզ վէ թէմէթթիւի տաւհասըլը թարաֆընտան հէնուզ թալէպ վէ ախզ օլունմատըղընտա վէ հալպուքի Շիրքէթը մէզքիւրէ նիզամնամէսի տախիլինտէ էլլինճի մատտէսինին Ֆըգրայի ախիրէսինտէ «միրուրըզաման իթիպարէն օն սէնէ զարֆընտա թալէպ օլունմայան ֆայիզ վէ թէմէթթիւ՝ պիր միւտտէթ թայինիլէ իլան օլունուր վէ օ միւտտէթտէ տախի թալէպ օլունմազսա Շիրքէթէ մալ իտիլուր» տէյիւ մուսարրահ պուլընտըղընտան միւմա իլէյհ սէնէի մէզքիւրէ տաիր ֆայիզ վէ թէմէթթիւաթըն իշպու միւտտէթ զարֆընտա ախզ օլունմատըղը հալտէ հիւքմի նիզամը թէթպիքէն Շիրքէթէ մալ իտիլէճէյի ալագատարանըն մալումու օլմագ իւզրէ իլան օլունուր: 5—5

Ֆի 8 Թեշրինի էվվէլ 317

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժէթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ: Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ:

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած: Ասկէ զատ արժէթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն առենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ:

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժէթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժէթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է:

MIRACULOUS SKIN OINTMENT

ՄՈՐԹԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ՄԸ

Այս սպեղանին, որուն բուժիչ արդիւնքները բոլորպէս հրաշալի են, բուսային նիւթերէ պատրաստուած է: Մինչեւ հիմա հասարակութեան մատուցուած դեղերուն մէջ լաւագոյնն է [illegible] իր տեսակին մէջ: Սառուցմամբ կը բուժէ բոլոր մորթային հիւանդութիւնները: Իբր ազդեցիկ դեղ կը գործածուի տղոց և չափահասներու աչքի բորբոքման և [illegible] բորբոքման և խաղցկեղի դէմ, կը բուժէ ամէն կերպի վէրքեր, ինչպէս նաև կեղեր (ulcères), պալարներ (չիպան), բորբոքեալ ուռեր, ուռոյցք (tumeur), մորթին դուրս տալը (éruption), խոյզ (սրատմ), կուրծքի ցաւեր, ոտքի դառնալը, մէջքի ցաւը, վիզը բռնուիլը, յօդացաւը, մկնացուցք (tic), յօդակապերու տկարութիւնը, կծանէր (մարիա), ճմլուածները, ճաղատուածները, ճեղքուածները, [illegible] ցնդումէն առաջ եկած ճարճատուածներ, վէրերը, ուռած և սեւցած աչքեր, մորթախտը, մառնաշուրթը, վարդախտի ճիմներ, մորթային ճիմներ:

Մորթի այս հրաշալի սպեղանին աչքի հիւանդութեանց և վէրքերու համար լաւագոյն սպեղանին է: Կը գեղեցկացնէ մորթը: Մինչ օգտակար արդիւնքներ առաջ կը բերէ հետեւեալ հիւանդութեանց մէջ, երբ միւս բոլոր դեղերը և բժիշկները չեն կրնար բուժել զանոնք. ճերմակութիւն (սաչքրան), օձացաւ (երլանճրգ), որբին (բէմֆեկ) բորբոքութիւն, փոքր այտուցներ, կարմրութիւններ, ածելիի վէրքեր եւն. եւն.

Այս սպեղանին պէտք է գտնուի ամէն տան և նաւերու մէջ: Իւրաքանչիւր թիթեղէ տուփին գինն է 3 [illegible] 6 [illegible]: Այս սպեղանիին յանձնարարութիւն ընողները պէտք է դիմեն ցամաքային Եւրոպայի միակ գործակալ Պ. Էոմըն Քարուանայի վաճառատունը, որ կը գտնուի Կալաթա-Շիշլի թրամուէյի գիծին կայարանին մօտ, Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, Թիւ 95-96:

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, եւն.

362, 858,507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 թոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 [illegible] դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալալէմճի խան:

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթի խան:

ՀԻՆ ԳԻՆԻ [illegible] տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և տկարութիւն ունեցողներու: Դիմել Օրթագիւղ, Հանգուցեալ Մուխթար Ցակոբ աղայի տունը:

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆՈՆԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 ամսա. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, [illegible], ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, յաւելուածական փոքր վճարումներով.—(միեւնոյն պայմանները կատարեալ ապահովագրութեան համար):

Ապահովագրութիւն շոգենաւի, երկաթուղիի, թիւնելի եւլն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, չափազանց փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆ. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային:

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ խան. Թիւ 7, 8, 9:

ՈՅԺԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

Բերլինի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Լօռան տիւ Պօա կը գրէ. «Բազմաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ յոգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն: Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու աստիճանաբար կը բուժէ տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ոսկորներու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հռչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ:» [illegible] գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրոֆ. Միտիի պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ կազդուրիչ, գրգռիչ և մարսեցուցիչ ըլլալով, ծերեր, ապաքինողներ և գեղծումներու պատճառով անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաղցրահամ էլիքսիրին ապշեցուցիչ յատկութիւններէն: Կը ծախուի Պասապեանի, Բուչիւքեանի, Մէշիքիի, Վօնտեցիանոսի դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ:

527 41—52

[illegible]

[illegible] ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3500	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2405
[illegible]	3000	[illegible]	2353
[illegible]	3000	[illegible]	2254
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1800
[illegible]	[illegible]	[illegible]	1500

[illegible]

194 31, [illegible]

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերբուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց տեսակներ ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ:

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,838
1898ի հասոյթք	34,775,
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ռուբ.	164,172

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ե. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Բորսայի դէմ
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ և
ԹԷՕՏՕՐ ԲԷՌԷՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Տանենի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուհեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ [illegible] ակռաները մէկ անգամէն կը հանեն. [illegible]

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկի, ճենապակեայ և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի [illegible], ծամողութիւն և [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնները կատարելապէս կը բուժեն ինչպէս նաև [illegible]

Յ. Գ. Հիւանդները կ'ընդունին [illegible] (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև [illegible] (մինչեւ կէս գիշեր) [illegible]

Ծանօթ.—[illegible] 197

1900ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՆԻՒ-ՀՈՄ

Տուած է մեծ [illegible] և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են: Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են: Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին:

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ ԱՄԱՏԷՍ ՍԱԼՎԱԹՈՐ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—Պոլիս, Պահճէգաբու, Համիտիյէ ճատտէսի թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիր, Սելիվրիի, Աֆիոն-Գարահիսարի եւն.ի մէջ: 575

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԻՔԷՆ

Գանանչելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 387

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible]

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	184
[illegible]	3807	[illegible]	2908	[illegible]	1695	[illegible]	2273	[illegible]	1113
[illegible]	1541	[illegible]	595	[illegible]	775	[illegible]	2709	[illegible]	1725
[illegible]	3377	[illegible]	4311	[illegible]	1551	[illegible]	3557	[illegible]	1136
[illegible]	1828	[illegible]	837	[illegible]	2730	[illegible]	1057	[illegible]	1303
[illegible]	1864	[illegible]	2288	[illegible]	2600	[illegible]	1725	[illegible]	1822
[illegible]	1076	[illegible]	1718	[illegible]	595	[illegible]	2413	[illegible]	1546
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	2254	[illegible]	1083	[illegible]	3327
[illegible]	4481	[illegible]	2434	[illegible]	5560	[illegible]	4100	[illegible]	1478
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1080	[illegible]	4086	[illegible]	487
[illegible]	1887	[illegible]	1841	[illegible]	1038	[illegible]	1535	[illegible]	2429
[illegible]	1844	[illegible]	954	[illegible]	2307	[illegible]	1637	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1700	[illegible]	810	[illegible]	1383
[illegible]	2729	[illegible]	849	[illegible]	1052	[illegible]	3329	[illegible]	2496
[illegible]	1884	[illegible]	4582	[illegible]	2278	[illegible]	1663	[illegible]	1850
[illegible]	3697	[illegible]	3060	[illegible]	1642	[illegible]	1613	[illegible]	1206
[illegible]	4285	[illegible]	1848	[illegible]	2191	[illegible]	1789		

Իսկօ շոգենաւը, նաւապետ Հէյզ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է: Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի Նոյեմբեր 3ին:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻՒՑ ԷՆՏ [illegible]

Թիւ 22—24, [illegible] խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

16 29 [illegible]
18 30 [illegible]
18 31 [illegible]
18/31 [illegible]
19 1 [illegible]

[illegible]

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Հոկտ. 31ին Առնեն, Մարսիլիայէն.

[illegible] 516

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑ

[illegible] Լիվերփուլ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէռնիա	13900	[illegible]	[illegible]
Սաքսոնիա	13900	[illegible]	4341
Լուքանիա	12952	[illegible]	3329
Քամփանիա	12950	[illegible]	2945
[illegible]	8845	[illegible]	[illegible]
Ումբրիա	8128	[illegible]	[illegible]
Էթրուրիա	8120	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7392	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7269	[illegible]	[illegible]

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԷԿԸՐ
Joly et Saeger
[illegible] խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, [illegible] 255

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ և Պոլսոյ մէջ [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	10500	[illegible]	[illegible]
[illegible]	10500	[illegible]	[illegible]
[illegible]	10500	[illegible]	[illegible]
[illegible]	9000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	9000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3790	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3500		

[illegible] 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ [illegible]

Ղալաթիա, [illegible] 600

Սր տնօրէնը. [illegible]